

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»**

**Кафедра міжнародних відносин та журналістики
Спеціальність 061 “журналістика”**

БАКАЛАВРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«Методологічні основи редагування журналістського тексту»

Виконала

студентка IV-го курсу
спеціальності 061 «Журналістика»

Ярулкіна Анастасія Станіславівна

_____

(підпис студента)

Науковий керівник

Кандидат політичних наук,
доцент кафедри
міжнародних відносин та
журналістики

Трухачов Олександр Іванович

_____

(підпис керівника)

Попередній захист

_____

(Висновок: «До захисту в Екзаменаційній комісії»)

Завідувач кафедри: _____

Момот Н.М. _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «РЕДАГУВАННЯ».....	7
1.1. Теоретичні підходи до визначення поняття «редагування»	7
1.2. Основні принципи редагування журналістського тексту.	8
1.3. Основні методи процесу редагування	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ТА ТЕХНІК У ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ.....	16
2.1 Визначення підходів основних методів редагування журналістських текстів	16
2.2 Застосування методів редагування «виправлення, скорочення, вилучення, заміни» в матеріалах інформаційного жанру.	20
Назва. Молода киянка вистирбнула з вікна багатоповерхівки.	26
«10-річна дівчинка в Сумах врятувала від пожежі трьох братів і сестер. ФОТО»	43
2.3. Застосування методів редагування в публіцистичних текстах.	44
Назва. «Український народ».	44
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТОДІВ РЕДАГУВАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ.....	57
3.1. Новітні підходи до методик редагування жур.текстів	57
3.2. Пропозиції до поліпшення редагування жур.текстів.....	60
Висновки	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Актуальність. Актуальність теми даної дипломної роботи полягає у важливості редагування журналістських текстів. В сучасному світі ми маємо швидкий доступ до величезної кількості інформації з різних джерел. Однак, багато з цих матеріалів мають низький рівень якості, неправильну структуру та граматичні помилки, що знижує їх зрозумілість та довіреність.

Таким чином, важливість редагування текстів полягає у забезпеченні їх якості та зрозумілості для читачів. Крім того, редагування також допомагає у зменшенні кількості помилок та недоліків у текстах, що збільшує довіру читачів до видання або журналіста.

Насамперед, актуальність даної теми проявляється у необхідності редагування текстів та забезпечення високої якості журналістських матеріалів. Крім того, у зв'язку з розвитком інформаційних технологій, журналісти зараз працюють з різними форматами текстів, що також потребує вмінь та знань щодо їх редагування.

Ступінь наукової розробки. Ступінь наукової розробки даної теми є досить високим, адже на сьогоднішній день вже існує чимала кількість наукових досліджень та доробок в даній темі журналістської галузі, а саме редагування текстів, які можуть бути використані в якості основи для подальших досліджень даної теми в цій дипломній роботі та майбутніх проектах.

1. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. Львів: ВФ Афіша, 2017. – 416с., табл. 9, рис. 47, додатків 16.

2. Типологія помилок : підручник-монографія / П. П. Куляс ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 464 с.

3. Харитоненко О.І. Проблеми редагування інформаційних жанрів: типові помилки в текстах заміток / О.І. Харитоненко // Журналістика.

Лінгвістика. Дидактика : збірник наукових праць. – Полтава, 2010. – 366 с. – С. 342-345

4. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 423 с.
5. Редакторський практикум (з дисципліни “Типологія помилок”) : навчальний посібник / укл. П. П. Куляс. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – 336 с.
6. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті [Електронний ресурс]: навчальний посібник / І. Ю. Тонкіх. – Електронні дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2017.
7. Бондаренко Т. О. Літературне редагування; Методичні матеріали для студентів зі спеціальності “Журналістика”. – Харків, 2003. – 32 с.
8. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.): [навчальний посібник]. – Львів: Світ, 2003. – 612 с.
9. Куляс П. П. Редагування газетних та журнальних матеріалів: Курс лекцій / П. П. Куляс. – К.: Ун-т «Україна», 2002. – 84 с
10. Різун В. В. Літературне редагування: [підручник] / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 236 с.

Мета дослідження. Є методологічні основи редагування нашого тексту.

Завдання дослідження. Завдання дипломної роботи включають:

- Визначити / описати теоретично-методологічні аспекти, підходи до поняття «редагування».
- Описати технік та методів редагування журналістських текстів
- Проаналізувати особливості застосування методів та технік редагування журналістських текстів
- Визначити особливості методів редагування жур. Текстів
- Окреслити тенденції використання новітніх методів редагування журналістських текстів

Об’єкт дослідження. Процес редагування журналістських текстів.

Предмет дослідження. Методи і техніки редагування журналістських текстів.

Наукові методи. Наукові методи дослідження включають:

- Теоретичний аналіз. Буде задіяний для збору та аналізу інформації за даної теми
- Дедукція\індукція
- Узагальнення. Був задіяний для узагальнення проаналізованого тексту зібраного з інтернет джерел та літератури.
- Абстрагування. Застосований для мисленого виділення суттєвих, найістотніших рис, відношень, сторін предмета в курсовій роботі.
- Порівняння. Був застосовано для аналізу зразків журналістських текстів;

Наукова новизна. Науковою новизною одержаних результатів дослідження полягає в принциповому аналізі та висвітленні сучасних методологічних підходів до редагування журналістських текстів.

Практична значущість. Практична значущість одержаних результатів дослідження даного проекту полягатиме в тому, що вони можуть бути використані для покращення якості журналістських матеріалів та забезпечення їх більшої зрозумілості та доступності для читачів.

Структура та обсяг дипломної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основна частина дипломної роботи містить три розділи:

- перший розділ - теоретичні засади;
- другий розділ - аналітична частина;
- третій розділ - рекомендації та пропозиції.

Загальний обсяг роботи 74 сторінок, кількість таблиць 0, кількість найменувань у списку використаних джерел 25.

Таким чином, дана дипломна робота має на меті дослідити методологічні основи редагування журналістських текстів, їх значення та застосування у практиці журналістики. Дослідження проводиться на основі аналізу відповідної

літератури та практичного досвіду журналістів. Отримані результати можуть бути використані для покращення якості журналістських матеріалів та забезпечення їх більшої зрозумілості та доступності для читачів.

Методи редагування. Теоретичний аналіз, дедукція, індукція

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «РЕДАГУВАННЯ»

1.1. Теоретичні підходи до визначення поняття «редагування»

Методологія. Термін «методологія» (від грец. Methodos - дослідження і logos - знання) позначає вчення про науковий метод пізнання, а також сукупність методів, що застосовуються у будь-якій науці. Методологія - це спосіб дослідження явищ, підхід до досліджуваних явищ, планомірний шлях наукового пізнання і встановлення істини. Методологія – це вчення про найбільш загальні принципи, структуру, логічну організацію, методи та засоби пізнання і перетворення навколишнього світу/[1]

Методологія-це:

1) сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці;

2) вчення про методи пізнання та перетворення дійсності. Методологія науки (гр.methodos - спосіб, метод і logos - наука, знання) - це система методологічних і методичних принципів і прийомів, операцій і форм побудови наукового знання. Філософський рівень методології функціонує у вигляді загальної системи принципів діалектики. Вона формує світоглядну концепцію світової науки, тобто основні вихідні теоретичні положення, які затвердилися в науці і які рівною мірою треба знати: і філософію, і правознавство, і туризмологію, і філологію. У кожній галузі науки є, крім загальних, ще й свої специфічні теоретичні вихідні положення, які становлять її теоретичний фундамент.[2]

Методологія редагування – це охоплення набору принципів, підходів та критеріїв, які використовуються при виконанні процесу редагування тексту. Основна мета методології редагування полягає в поліпшенні якості тексту і забезпеченні його належного сприйняття та зрозумілості для читача. Однак,

методологія редагування може варіюватися залежно від типу тексту, його призначення та конкретних вимог.

Редагування журналістського тексту є важливою складовою процесу підготовки матеріалів для публікації. Воно передбачає перегляд, виправлення та поліпшення тексту з метою забезпечення його точності, зрозумілості, логічності та ефективності комунікації з читачами.

Поняття "редагування" означає процес перегляду та вдосконалення тексту з метою покращення його змісту та форми. Редактор необхідний для того, щоб переконатися в достовірності фактів, виправити будь-які помилки, незрозумілі місця, забезпечити логічну структуру, виправити граматичні та стилістичні неточності.[3]

Редагування також сприяє забезпеченню стилю видання, враховується тон, аудиторія та мета статті. Редактор може покращити заголовки, використання заголовків, підзаголовків, додати або видалити деталі, які можуть бути непотрібними або недостатньо інформативними.

Редагування текстів включає в себе редакторська читання і правку текстів. Часто під редагуванням мають на увазі перетворення некондиційного тексту в кондиційний і виправлення наявних у вихідному матеріалі помилок. Це - завдання-мінімум. Ще є завдання-максимум - підвищення якості тексту за рахунок надання йому більшої яскравості, більшою загостреності на головному. Таке редагування порівнюють з відривом паперової основи від перекладної картинки - малюнок залишається тим же самим, але виглядає набагато яскравіше.[4]

1.2.Основні принципи редагування журналістського тексту.

До основних принципів редагування відносять – точність, зрозумілість, лаконічність, логічність.

Лаконічність є одним з ключових принципів редагування журналістського тексту. Вона означає економне використання слів та обмеження надлишковості в тексті, що допомагає забезпечити його чіткість і зрозумілість. Також, лаконічність в редагуванні журналістського тексту допомагає уникнути

зайвого завантаження інформацією, забезпечуючи ефективну та зрозумілу комунікацію з аудиторією. Вона допомагає підвищити читабельність тексту та зберегти увагу читачів.

Основні аспекти лаконічності включають:

- Уникання зайвих слів
- Використання активного голосу
- Короткі абзаци та речення
- Використання заголовків та підзаголовків[5]

Точність є важливим принципом редагування журналістського тексту. Вона стосується правдивості та достовірності інформації, що міститься в тексті.

Основні аспекти точності включають:

- Перевірка фактів
- Використання точних термінів та понять
- Перевірка цитат та джерел
- Уникнення неперевіраних тверджень та спекуляцій
- Відповідальне використання заголовків та підзаголовків
- Переклад точності у мову
- Врахування контексту
- Врахування тексту
- Відкритість до виправлень.[6]

Точність є необхідною у редагуванні журналістського тексту, оскільки вона гарантує довіру читачів і впливає на якість інформації, яку вони отримують. Забезпечення точності є моральною та етичною відповідальністю редактора, а також сприяє збереженню репутації видання та професіоналізму журналістики в цілому.

Зрозумілість є одним із ключових принципів редагування журналістського тексту, оскільки вона сприяє ефективній комунікації з читачами. Основні аспекти зрозумілості включають:

- Проста мова
- Логічна структура

- Уникнення жаргону та складних конструкцій
- Використання конкретних прикладів та ілюстрацій
- Врахування потреб аудиторії[7]

Логічність є одним з основних принципів редагування журналістського тексту і відіграє важливу роль у забезпеченні зрозумілості та послідовності інформації. Основні аспекти логічності включають:

- Чітка структура
- Послідовність і зв'язність
- Чіткість та точність
- Логічні аргументи
- Уникнення логічних протиріч[8]

Іншими, але не менш важливими є наступні принципи:

- Інформаційна достовірність: Один з найважливіших принципів редагування - це забезпечення точності та достовірності інформації, яка міститься в тексті.

- Граматична правильність
- Стиль та тон
- Контекстуальна адаптація
- Збалансованість та об'єктивність
- Оптимізація для читання в Інтернеті
- Адаптація до нових технологій та трендів[9]

Отже, всі ці принципи редагування журналістського тексту допомагають забезпечити якісну та ефективну комунікацію з читачами, впливаючи на зрозумілість, достовірність, стиль та структуру тексту.

1.3. Основні методи процесу редагування

Редагування-це

Редагування визначають як:

- 1) підготовку повідомлень до публікування (Н. М. Сікорський);

2) опрацювання повідомлень з погляду його сприйняття; трансформація повідомлень із рівня автора на рівень реципієнта (Р. Г. Іванченко);

3) “критичний аналіз твору” та “допомога авторові в удосконаленні ... твору” (А. Е. Мільчин); Подібні визначення можна було б продовжити, але жодне із них не охоплює всього змісту поняття редагування, яке є надзвичайно містким і багатовимірним.[10]

Редагування – це аналіз, перевірка, спрямована на виправлення тексту, призначеного для публікації або безпосередньо як документа. Редагування – складний творчий процес. Основною метою якого є усунення мовних помилок.

При роботі з текстом виконується наступні наступний алгоритм дій редагування:

- Виправлення орфографічних та пунктуаційних помилок: Редактор перевіряє текст на помилки, виправляє їх і дотримується правил правопису та пунктуації.

- Редагування структури речень: Редактор поліпшує зрозумілість та логічність речень шляхом змін у їх будові, переписування фраз, видалення непотрібних слів та додавання пояснень.

- Контроль за довжиною та обсягом: Редактор перевіряє довжину та обсяг тексту, щоб вони відповідали вимогам публікації, може зменшувати або розширювати текст, але зберігає основну ідею та зміст автора.

- Контроль за фактичною інформацією: Редактор перевіряє достовірність фактів, назв та дат, виправляє неточності та помилки, переконується, що є відповідні джерела та посилання.

- Редагування заголовків і підзаголовків: Редактор забезпечує відповідність змісту та привабливість заголовків і підзаголовків для читачів, може переформулювати або покращувати їх, щоб привернути увагу аудиторії.

- Визначення аудиторії та цілей тексту: Редактор аналізує аудиторію і цілі тексту, забезпечує відповідність стилю, тону та змісту матеріалу для цільової групи читачів.

- Поліпшення структури абзаців: Редактор забезпечує логічну послідовність абзаців, розбиває, переставляє речення або додає деталі для зрозумілості та чіткості.

- Стилiстичні зміни: Редактор вносить стилістичні зміни для покращення виразності тексту, змінює слова, фрази, перекладає терміни, враховує стиль письма.

- Забезпечення єдності та контексту: Редактор перевіряє єдність та контекстуальну згоду у тексті, забезпечує логіку та повідомлення тексту.

- Прийняття внесених правок кореспондентом: Редактор ставить задоволення кореспондента від відредагованого тексту як критерій успішності редагування, забезпечує виправлення проблем тексту, не порушуючи авторську ідею та гідність.

Невдале редагування буває наступних видів:

1. Прагнення перетворити текст у той, яким би його написав сам редактор, можна назвати "дитячою хворобою редагування". Щоб уникнути цього, редактору варто усвідомити, що він пише краще свого кореспондента, і не завжди потрібно піднімати текст до свого рівня. Досить просто зробити його кращим, але без надмірних зусиль на перетворення в шедевр. Також не обов'язково переробляти всі тексти так, щоб вони виглядали, ніби написані однією людиною.[11]

2. Вихолощення тексту відбувається, коли редактор не розуміє задуму кореспондента. Це може бути через погану якість тексту або різницю в підходах до журналістики. Результатом такого редагування є втрата новизни та яскравості, яку хотів передати автор. Існує приказка, що редакція - це конвеєр, на якому кожен наступний працівник знищує роботу попереднього.

3.Перебріхування тексту зазвичай відбувається не зі злого наміру, а через неузгоджені очікування. Редактор може бачити, що публікація тексту в його поточному вигляді неможлива, тому він додумує та дописує текст, щоб уникнути засудження. Це може призвести до спотворення змісту, на що кореспондент реагує обуренням. Редактор відповідає, що кореспондент повинен був краще розібратися в темі і самостійно підкреслити конфлікт, а не покладатися на редактора[12]

Мета правки - поліпшення тексту, наближення його до «ідеалу» відповідно до редакційних стандартів. Редактор повинен мати шаблони текстів різних жанрів і розуміти структурні елементи тексту для ефективного впливу на них.

Робота з текстами називається «рентгенівським читанням» і «рентгенівським написанням»[12]. Книга присвячена оволодінню шаблонами базових жанрів журналістики та управлінню їх елементами. Це дозволить адаптуватися до вимог конкретної редакції та ефективно редагувати текст з мінімальними зусиллями.

Залежно від ступеня втручання в текст, правка може бути косметичною або глибокою. Косметична правка виправляє окремі слова і фрази, залишаючи текст в цілому незмінним. Глибока правка включає значну перебудову тексту, зміну послідовності абзаців, видалення їх частини або скорочення тексту для збільшення смислової щільності.

- Виправлення-переписування, або рерайт. Бувають ситуації, коли редактору самому переписати текст простіше, ніж просити кореспондента якісно виконати свою роботу. Особливо при взаємодії з позаштатниками, стажерами або кореспондентами з регіонів. Переписування відбувається за шаблоном. Головне, щоб інформація була зібрана в достатньому обсязі або добрати її можна було без особливих зусиль. Недолік рерайта - втрата або спотворення частини інформації, так як редактору колись входить в тему.

Редакторська правка повинна не тільки зробити текст яскравіше, зрозуміліше і цікавіше, але і не підвести кореспондента під судовий позов. У безлічі редакцій були випадки, коли обережний кореспондент написав текст в умовному способі, а редактор подав цю інформацію як встановлений факт. Результат - програні суди, спростування, компенсації. Щоб уникнути цього, потрібно показувати кореспонденту замітку після редагування. Особливо це стосується матеріалів, що містять викриття[13]

Отже, редактору варто прагнути до того, щоб кореспонденти пропонували більше цікавих тем (за допомогою інформаційної роботи, моніторингу джерел, "контрольних дзвінків" тощо), надавали якісні тексти (шляхом аналізу й усунення помилок) і, якщо можливо, редагували тексти стажистів та зовнішніх авторів. Для кореспондентів, які планують кар'єру в редакторстві, таке редагування стане цінним тренуванням.

У той же час, чинний редактор міг би відвести основну частину робочого дня на вивчення своєї тематичної галузі, формулювання цікавих питань, які могли б стати темами для матеріалів, а також розуміння того, як читачі сприймають видання і яка подача інформації була б оптимальною для них. Оскільки як життя, так і журналістика змінюються (і з кожним днем це відбувається все швидше), творчість редактора має охоплювати постійне переосмислення та переформулювання світу, а також винахід нових жанрів і форматів. Зокрема, це стосується подачі текстів на веб-сайті газети. Редактор міг би зосередити свої зусилля на розробці ідеї про те, якими додатковими матеріалами та інфографікою можна доповнити тексти[14]

Висновки до Р.1

Отже, у даному розділі дипломної роботи було проведено систематизацію теоретико-методологічних підходів до визначення поняття "редагування". Розділ включав такі підпункти, як теоретичні підходи до визначення поняття "редагування", основні принципи редагування журналістського тексту та основні методи процесу редагування.

В результаті дослідження було встановлено, що поняття "редагування" може мати різні теоретичні підходи, які варіюються в залежності від контексту та специфіки досліджуваної галузі. В роботі було розглянуто декілька основних підходів до визначення поняття "редагування" .

Також були виявлені принципи, які редактор повинен враховувати під час виконання своєї роботи з метою покращення якості та ефективності тексту. Ці принципи включають в себе точність, зрозумілість, лаконічність, логічність.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ТА ТЕХНІК У ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ.

2.1 Визначення підходів основних методів редагування журналістських текстів

У даному підрозділі буде наголошуватись на важливості граматичного та стилістичного контролю журналістських матеріалів з метою забезпечення їхньої правильності та чіткості. Редагування є важливим етапом журналістського процесу, який допомагає забезпечити якість і професійний вигляд текстів.

У процесі редагування основні підходи та методи допомагають усунути граматичні та стилістичні помилки, перевірити фактичну правильність інформації та забезпечити послідовність і логічність викладу. Використання різних методів редагування, таких як редагування слів, речень, абзаців і текстів, допомагає досягти максимальної ясності та читабельності для читача.

Редагування журналістських текстів вимагає уваги, навичок критичного мислення та орієнтації на аудиторію. Редактор повинен добре знати журналістські стандарти та стилістичні вимоги, щоб текст відповідав встановленим критеріям якості та професіоналізму.

Першим з основних методів редагування журналістських текстів буде виступати метод заміни.

Заміною називають такий метод формалізованого виправлення, коли в повідомленні на місце видаленого компонента, що містив помилку, вставляють інший, без помилки. Метод заміни використовують тоді, коли відхилення неможливо позбутися ні методом переставлення, ні методом видалення.

Порівняно з іншими методами (переставлення, видалення, вставлення; див. про вставлення наступний розділ) заміна складніша, оскільки вимагає одночасно і видалення, і вставлення тексту. Іноді спрощує виконання заміни текст із помилкою (текст-прототип), який полегшує пристосування до авторського стилю.

Внаслідок заміни обсяг повідомлення змінюється несуттєво (стає ненабагато більшим чи меншим). До негативних наслідків виправлення методом заміни, особливо на макрорівнях, належить те, що редактор вносить у текст зміни, проти яких автор може заперечувати з позицій захисту своїх авторських прав. У такому випадку редактор може запропонувати авторові виконати заміну самостійно.

Негативною характеристикою заміни є також можливість ненавмисного видалення з повідомлення цінної інформації, а також внесення редактором недостовірної інформації. Крім того, трудомісткість заміни значно вища, ніж у переставленні й видаленні[15]

Наступним з основних методів редагування виступає видалення.

Видаленням називають такий метод формалізованого виправлення, при якому з повідомлення усувають компонент, що містить помилку. Приклад. Видалення використовують для усунення зі слова зайвої літери, двічі набраного одного й того ж слова, речення чи навіть НФЄ. Видаляють також ті речення чи НФЄ, які повторюють інформацію, що відома реципієнтам із попереднього тексту чи вже є в їх тезаурусі.

Видаленню підлягають також компоненти, незрозумілі для тієї чи іншої читацької групи. Завдяки видаленням зменшується обсяг авторського оригіналу й відбувається компресування інформації в повідомленні. Виправлення методом видалення є елементарно простим на мікрорівнях, проте може вимагати досить складного попереднього аналізу на макрорівнях (наприклад, під 122 час видалення непрямих повторів). Загалом же, це виправлення нетрудомістке.

Поряд із тим, інколи можна ненавмисно видалити компонент тексту, в якому, крім відхилення, є ще й цінна інформація. Таким чином, видалення вносять в авторський оригінал зміни, що суперечить нормам авторського права. Тому їх обов'язково слід погоджувати з автором[15]

Наступне-це вставлення.

Вставленням називають такий метод формалізованого виправлення, коли для усунення з повідомлення помилки в позицію, де вона є, додають потрібний компонент. На практиці вставлення дуже широко використовують на мікрорівнях, оскільки під час набирання текстів видалення літер є найчастішим видом помилки (спотворення). Значно рідше вставлення використовують на макрорівнях (наприклад, вставлення речення в НФЄ чи НФЄ у блок).

Практично редактори ніколи не виконують вставлення на рівні блоків (у випадку відхилень на рівні блоків виправлення роблять самі автори).

Вставлення на макрорівнях збільшує обсяг авторського оригіналу, що, у принципі, належить до негативних характеристик цього методу. Проте, з іншого боку, вставлення можуть зробити повідомлення зрозумілішим. Найістотнішою негативною характеристикою вставлення є те, що редактор, не маючи тексту-прототипу, повинен пристосувати текст вставлення до авторського стилю. Таке пристосування є, звичайно, дуже важким. Під час його виконання редактор також може внести в повідомлення недостовірну інформацію. Тому такі виправлення слід обов'язково погоджувати з автором.

Вставлення виправлення великого обсягу часто вимагає від редактора, щоб він змінив автора, сягнувши його кваліфікаційного рівня. Отже, серед інших формалізованих виправлень цей метод є найтрудомісткішим.[15]

Ще один метод редагування-це скорочення.

Скороченням називають такий неформалізований (творчий) метод виправлення, коли методом видалення окремих компонентів з повідомлення скорочують його обсяг, іноді до наперед заданої величини. При цьому зовсім не обов'язково, щоби компоненти, які видаляють, містили помилки. Типовими прикладами необхідності скорочення є газетні повідомлення, що повинні займати площу не більшу, ніж визначено на сторінці, або радіо- чи телеповідомлення, які мусять чітко вкладатися у час передачі. Скорочення допомагає скомпресувати інформацію в повідомленні, не вимагаючи великої кількості процедур і пристосування до авторського стилю. Недолік же полягає в тому, що частину інформації при цьому втрачають. Скорочення повідомлення

вимагає обов'язкового погодження з автором¹⁵⁴. Скорочення найефективніше виконувати в такий спосіб: — визначити рівень, на якому слід провести скорочення; — вибрати шкалу для експертних оцінок (наприклад, шкалу з трьох оцінок: 1, 2 і 3); — біля всіх компонентів визначеного рівня поставити експертні оцінки, що вказують на ступінь відповідності компонента основній темі повідомлення (наприклад, найвища оцінка “3” визначає найбільшу відповідність, а найнижча “1”— найменшу); — видалити з повідомлення компоненти, оцінки яких свідчать про те, що вони найменше стосуються основної теми повідомлення.[15]

Завершальним методом виступає метод виправлення.

Виправленням називають такий неформалізований (творчий) метод виправлення помилок, який вимагає переставлення, видалення, заміни, вставлення та скорочення, причому в цілому ступінь редагованості повідомлення не перевищує 30—50%. Цей метод, як правило, застосовують до тих повідомлень, автори яких подають цінну для реципієнтів інформацію, проте мають низький кваліфікаційний рівень. Завдяки використанню цього методу вдається суттєво підняти науковий та мистецький рівень повідомлень.

Серед негативних характеристик методу слід назвати: — наявність у тексті максимальних за обсягом змін (автори сприймають такий метод виправлення негативно, якщо його використовують без їх згоди); — необхідність пристосування до авторського стилю, що пов'язане зі значними труднощами; — найвища серед усіх методів виправлення (формалізованих і неформалізованих) трудомісткість виконання. Застосовувати перероблення слід у виняткових випадках, причому бажано лише за попередньою згодою автора. Неформалізовані (творчі) виправлення, наслідком яких є ступінь редагованості повідомлення понад 50%, не можна вважати редагуванням. Їх слід розглядати як літературний запис авторського повідомлення іншою людиною.[15]

Отже, у вищевказаному тексті підкреслено важливість редагування як невід'ємної частини журналістської практики. Розуміння та використання

різних методів редагування допоможе забезпечити якість та професійність журналістського тексту.

2.2 Застосування методів редагування «виправлення, скорочення, вилучення, заміни» в матеріалах інформаційного жанру.

Приклад 1

Назва.

Психоемоційна підтримка: турбота про себе під час війни

Аналіз змісту.

Цей текст присвячений тому, як зберегти психічне здоров'я в умовах воєнного стану. Автор стверджує, що турбування про себе є необхідністю, так як недостатній догляд за психологічним та емоційним станом не дозволяє людям справлятися зі стресом та наслідками страшних подій.

Текст містить практичні поради, які допомагають підтримувати психічне здоров'я в умовах війни. А саме: контроль дихання, розпізнавання та переживання емоцій, зменшення кількості негативних думок. У тексті підкреслюється важливість цих простих практик для підтримки психоемоційного стану.

У тексті також згадуються такі ініціативні організації, як Всеукраїнська програма психічного здоров'я, за ініціативи Олени Зеленської, яка надає підтримку в цій сфері.

Аналіз структури.

Цілісність. Дане інформаційне повідомлення є цілісним, оскільки всі частини пов'язані темою підтримки психоемоційного стану людей в умовах воєнного стану. У тексті надається поради щодо дихання, розуміння та нормалізації емоцій, а також зниження кількості негативних думок. Також у тексті надається інформація про програму підтримки психоемоційного здоров'я, започатковану ГО «Підтримай дитину», і проєкт «Подбай про себе».

Всі частини тексти доповнюють одна одну та мають загальну мету - підтримати людей в складний період воєнного стану.

Зв'язність. Текст є зв'язним завдяки тому, що всі поради, на яких і засноване дане інформаційне повідомлення, пов'язані/зв'язані між собою та мають одну мету-донести до читача важливість слідкувати за власним психоемоційним станом та вчасно реагувати на зміни. Текст далі надає поради щодо збереження психоемоційного стану: дихання, розпізнавання та проживання неприємних емоцій, зниження кількості негативних думок. Всі поради пов'язані зі збереженням психоемоційного стану в умовах стресу.

Вступна частина: "Турбота про себе – це обов'язок 24 години на добу 7 днів на тиждень, а особливо в умовах воєнного стану." Ця частина встановлює тему тексту та надає контекст.

Основна частина, яка складається з трьох абзаців:

- Перший абзац вказує на важливість дбайливого ставлення до свого психоемоційного стану і підкреслює, що це необхідно для того, щоб бути здатним допомагати іншим.

- Другий абзац пропонує конкретну практику для зняття стресу - дихальні вправи.

- Третій абзац надає поради з того, як правильно ставитися до власних емоцій і як знизити кількість негативних думок.

Висновок. Як такого висновку в тексті не прослідковується, адже немає закріплюючої думки з приводу вищесказаного в тексті. Текст здається обірваним. Не вистачає логічної кінцівки яка б вказувала на довершеність тексту, думки, яка б підсумувала вищевказані рекомендації та поради від МОЗ.

Усі частини тексту прості, лаконічні та відповідають темі тексту. Чітко видно, що текст має інформаційно-практичну мету, а його стиль є прямим і доступним для читача.

Граматика та орфографія. Морфологічних помилок у даному тексті не знайдено.

Цілісний та вибірковий аналіз тексту за окремими структурними одиницями.

Текст складається з 5 абзаців.

Головна ідея. Полягає вона в тому, щоб донести до читача важливу думку, про необхідність турботи про психоемоційне здоров'я, а особливо під час дії воєнного стану в країні. Зазначено, що якісний догляд за собою дозволяє людям ефективніше впоратися з наслідками жахливих подій навколо. У тексті подаються цілком конкретні поради як зберегти свій психоемоційний стан, як в такі складні часи, так і в звичайному житті, які в свою чергу одобрені

Міністерством Охорони Здоров'я України, що дає читачу впевненість у користі вказаних у інформаційному повідомленні порад. Автори даного інформаційного повідомлення рекомендують проводити регулярний контроль над диханням, розпізнавання та нормалізація емоцій, зниження кількості негативних думок.

Ключові слова тексту: турбота про себе, воєнний стан, ментальне здоров'я, дихання, психоемоційний стан, емоції, негативні думки.

Тип тексту: інформаційне повідомлення.

Вступна частина.

Заголовок. «Психоемоційна підтримка: турбота про себе під час війни.» Є виділений чорним шрифтом на сайті, де розміщене дане інформаційне повідомлення, що є відповідним для коректності структури інформаційного повідомлення. Також даний заголовок привертає до себе увагу читача, через свою актуальність, даючи читачеві з перших секунд розуміння про що буде йти мова в повідомленні, що спрощує реципієнту задачу при читанні, узагальнивши головну думку в найпершому ж реченні.

Введення. Тут інформація містить відповіді на наступні питання: що/хто?, Коли?, Чому?, Для чого? і як? Принцип перевернутої піраміди.

«Турбота про себе – це обов'язок 24 години на добу 7 днів на тиждень, а особливо в умовах воєнного стану. Якщо ми не подбаємо про себе, то не зможемо допомогти комусь іншому. Тільки якщо ми будемо якісно дбати про

себе, свій емоційний і психологічний стан, ми зможемо з мінімальними втратами для нашого життя і нервової системи впоратися з наслідками жахливих подій навколо.

У межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської МОН спільно із ГО «Підтримай дитину» та проєктом «Подбай про себе», ГО «Асоціація дієвих психологів України» психологи нагадують про базові речі на кожен день, які дозволять підтримувати психоемоційний стан.»

Що/хто? Всеукраїнська програма ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської МОН спільно із ГО «Підтримай дитину» та проєктом «Подбай про себе», ГО «Асоціація дієвих психологів України»

Коли? 24 години на добу 7 днів на тиждень, а особливо в умовах воєнного стану.

Чому? Тому, що якщо ми не подбаємо про себе, то не зможемо допомогти комусь іншому. Тільки якщо ми будемо якісно дбати про себе, свій емоційний і психологічний стан, ми зможемо з мінімальними втратами для нашого життя і нервової системи впоратися з наслідками жахливих подій навколо.

Для чого? Для покращення або підтримання психо-емоційного стану.

Як? За допомогою діючих та якісних рекомендацій які зазначені в статті. Автори даного інформаційного повідомлення рекомендують проводити регулярний контроль над диханням, розпізнавання та нормалізація емоцій, зниження кількості негативних думок.

Основна частина.

Перший абзац основної частини під назвою «Дихайте». У цьому абзаці мова йде про те, як контролювати інтенсивність та глибину дихання, яке є одним із фізіологічних процесів. Автор зазначає, що глибоке дихання може допомогти зменшити почуття тривоги та стресу, і наводить приклади того, як правильно дихати, зокрема, покласти одну або обидві руки на живіт і звернути увагу на підняття та опускання рук під час вдиху та видиху.

Другий абзац основної частини під назвою «Приймайте та нормалізуйте емоції». У цьому абзаці йдеться про те, що іноді ми намагаємося уникнути неприємних емоцій, але важливіше розпізнавати їх і проживати. Автор радить приймати свої емоції, навіть якщо вони негативні, і говорити собі, що це нормально, тому що емоції є природною реакцією на навколишні події. Автор вказує на те, що хоча навколишні події можуть бути ненормальними, відчуття, які ми маємо, все одно є нормальними.

Третій абзац основної частини під назвою «Знизуйте кількість негативних думок». У даному абзаці йдеться про те, що люди мають багато думок на день, більшість з яких є негативними, особливо у нинішній ситуації. Автор пропонує виконувати вправу, щоб зменшити кількість саме негативних думок. Також він розповідає про позитивне світосприйняття і наводить три ключові ідеї: віра, надія та любов до себе, які можуть допомогти людям вистояти у важких обставинах, включаючи час війни.

Висновок. Як такого висновку в тексті не прослідковується, адже немає закріплюючої думки з приводу вищесказаного в тексті. Текст здається обірваним. Не витачає логічної кінцівки яка б вказувала на довершеність тексту, думки, яка б підсумувала вищевказані рекомендації та поради від МОЗ.

Аналіз мови та стилю.

Текст написаний легкою і зрозумілою мовою, яка не вимагає спеціальних знань. Використовуються прості речення, що робить текст доступним для широкого кола читачів.

Стиль тексту-новинно-науковий. Автор використовує конкретні приклади і поради, які допомагають покращити психологічний стан людини. Текст має інформаційну мету і намагається донести до читачів важливість турботи про себе в складних ситуаціях, таких як воєнний стан. Цей текст може бути корисним для людей, які переживають стрес та тривогу. В тексті використано повторення для підкреслення важливості певних речей, таких як дихання і приймання емоцій. Це робить текст більш запам'ятовувальним і підсилює його

ефективність. Крім того, текст містить відомості про програму ментального здоров'я та психологів, що робить його більш авторитетним.

Посилаючись на посібник М. Тимошника « Редакторський аналіз: завдання, зміст, логічні засади. – К.: КНУКІМ, 2012. – 32 с. (Серія “Теорія та історія видавничої справи і редагування”. – Вип. 4).» який у своїй науковій доробці, хоч і невеликій за обсягом, проаналізувавши попередні доробки своїх колег з теми редагування журналістських текстів, виклав запропоновану послідовність редакторських дій у конкретиці проведення редакторського аналізу твору, а саме:

- аналіз змісту;
- аналіз структури;
- аналіз мови та стилю;
- цілісний та вибірковий аналіз тексту за окремими структурними одиницями.

Згідно даного посібника, дане інформаційне повідомлення було проаналізовано за вищевказаною редакторською схемою.

Методи редагування в інформаційному повідомленні «Психоемоційна підтримка: турбота про себе під час війни»

Метод скорочення. ГО, МОН, 24 години на добу, 7 днів на тиждень.

Приклад.

«Турбота про себе – це обов'язок 24 години на добу 7 днів на тиждень, а особливо в умовах воєнного стану. Якщо....»

«...здоров'я за ініціативою Олени Зеленської МОН спільно із ГО «Підтримай дитину» та проектом «Подбай про себе», ГО «Асоціація дієвих психологів України» психологи нагадують про базові речі на кожен день, які дозволять підтримувати психоемоційний стан».

Метод виправлення.

1. «...Протилежність негативному мисленню – ПОЗИТИВНЕ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ, навіть під час війни.» - В даному реченні, для мене, як для реципієнта не зрозуміла подача даного речення з виділенням конкретної

фрази. Дане виділення є некоректним, адже має не лаконічний вигляд на фоні решти речення.

2. Даний текст потребує виправлення висновку, якого як такого і немає в цьому тексті. Немає завершуючої думки з приводу вищесказаного в тексті. Текст здається обірваним. Не витачає логічної кінцівки яка б вказувала на довершеність тексту, думки, яка б підсумувала вищевказані рекомендації та поради від МОЗ.

Як приклад, текст можна було б завершити наступним чином:

«.....»

Отже, виходячи з вищесказаного, можна підсумувати, що турбота про своє здоров'я та психоемоційний стан є дуже важливою, особливо в умовах воєнного стану. Лише якісний догляд за собою допоможе людині впоратися з наслідками подій навколо без зайвих втрат для здоров'я. У рамках програми ментального здоров'я психологи пропонують дотримуватися базових рекомендацій, таких як контроль за диханням, прийом та нормалізація емоцій та зниження кількості негативних думок.

Важливо не забувати дбати про своє здоров'я та психоемоційний стан, особливо у важкі часи, і рекомендації психологів можуть допомогти у цьому.»

Замість можливого вищенаведеного прикладу кінцівки інформаційного повідомлення, автор просто вставив наступне речення: «Нагадаємо, психологи запрошують на закриті онлайн-групи у межах проекту «Я сильна, вільна, незалежна»».

Приклад 2.

Назва. Молода киянка вистирбнула з вікна багатоповерхівки.

Аналіз змісту. У додатку №3 йдеться мова про летальний кінець однієї жінки, яка з невідомих причин стрибнула з багатоповерхового будинку насмерть. Ніякої передсмертної записки, чому жінка могла так вчинити, виявлено не було.

Аналіз структури. складається із заголовка, першого абзацу, цитати заступника директора департаменту МВС та додаткової інформації про подію.

Заголовок містить коротку та зрозумілу інформацію про те, що сталося, а саме, про трагічну подію яка сталась із жінкою в березні 2021 року. Вона наклала на себе руки. Передсмертної записки виявлено не було.

Перший абзац надає додаткові деталі про цю подію. Цитата заступника директора департаменту МВС є першоджерелом інформації про те, що сталося, і містить додаткові деталі, такі як вік жінки, її місце проживання та те, що вона гостювала у столиці.

Додаткова інформація повідомляє про те, що правоохоронці працюють на місці події та що передсмертної записки не виявлено. Текст написаний у форматі новинної замітки, де кожен абзац надає додаткові деталі та контекст для того, що відбувається.

Граматика та орфографія : У замітці виявлена перша помилка. Використання прийменника « у » в ліді «Жінка загинула у результаті падіння з 22 поверху будинку у ЖК "Паркові озера" у Києві 10 березня.». Правильним є варіант «Жінка загинула в результаті падіння з 22 поверху будинку в ЖК "Паркові озера" в Києві 10 березня.». Адже згідно з правилом вживання прийменників, прийменник «у» не можна вживати після голосних.

Точність та ясність вираження думок: У даній інформаційній замітці немає 100 відсотково точного та ясного вираження думок та подачі інформації. Аргументується це тим, що в тексті є логічна помилка, у вигляді неспівпадіння висвітлення фактичного місця проживання жінки яка вкоротила собі віку та певна некоректність використань певних виразів та слів які в свою чергу мають бути замінені або взагалі видалені з тексту.

Базуючись на посібнику Партико З. В. «Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник.», Куляс П. П. «Типологія помилок : підручник-монографія», лекції, М. С. Тимошика «Особливості редагування текстів для газет, журналів, рекламних та інформаційних видань» , навчального посібника Л. В. Завгородня «основи літературного редагування та коректури» було

окреслено та визначено завдання редактора перед публікацією журналістського тексту та види помилок яких може припуститись автор тексту при подачі до редакції.

Можна зробити висновок, що редакторський аналіз тексту може проводитись за різними критеріями, залежно від завдання, яке ставить перед собою редактор. Однак, основними критеріями, на які редактор може звертати увагу під час аналізу тексту, можуть бути:

Граматика та орфографія: Редактор може перевіряти текст на наявність граматичних та орфографічних помилок, друкарських помилок та інших мовних недоліків.

Структура: Редактор може перевіряти логічну структуру тексту, наявність вступних слів, сполучних слів, абзаців та заголовків, які допомагають читачеві орієнтуватися в тексті.

Фактичні помилки: Редактор може перевіряти текст на фактичні помилки, щоб переконатися, що інформація, подана в тексті, точна та відповідає дійсності.

Точність та ясність вираження думок: Редактор може оцінювати, наскільки точно та ясно автор висловлює свої думки, та коригувати текст відповідним чином.

Редактор може звертати увагу на використання стилістичних прийомів, таких як метафори, аналогії і т.д.

Виявлені помилки в тексті та методи редагування в даній замітці.

По перше, що більше за все буде привертати увагу реципієнта-це очевидна логічна помилка, яка заключається в тому, що у заголовку вказано те, що жінка киянка, в одночас вже через один абзац ми бачимо, що жінка насправді є жителькою міста Нова Каховка, Херсонської області, а аж ніяк не Києва. Даний випадок є грубою помилкою яка дозволяє читачу зрозуміти що редактор та автор замітки погано виконують свою роботу, адже не виправили настільки очевидну помилку. Ця помилка збиває реципієнта з основної думки та плутає його і не дає зрозуміти основної суті повідомлення. Редактор видання мав би

здіяяти метод виправлення не вказуючи в заголовку хибну інформацію про місце проживання особи.

По-друге, в замітці присутня завищена модальність тексту. Так, наприклад у відриву тексту «Нагадаємо, що увечері 9 березня в Святошинському районі загинула *неповнолітня дівчинка*, яка випала з балкону багатоповерхівки.», можна виявити невмотивоване в межах жанру замітки використання емоційно забарвленої лексики - «дівчинка».

Мова написання інформаційного повідомлення. Даний текст, написаний не державною мовою і це є прямим порушенням Закону України Про забезпечення функціонування української мови як державної ст.25, який наголошує на тому, що друковані медіа можуть видаватися іншими, ніж державна, мовами за умови, що одночасно з відповідним тиражем видання іноземною мовою видається тираж цього видання державною мовою. Усі мовні версії повинні видаватися під однаковою назвою, відповідати одна одній за змістом, обсягом та способом друку, а їх випуски повинні мати однакову нумерацію порядкових номерів і видаватися в один день.

Отже даний журналістський матеріал варто або повністю замінити на українську мову, або продублювати цю ж новину українською мовою. В випадку дублювання цього ж матеріалу українською був би застосований метод додавання.

Наступне що також привертає негативну увагу реципієнта - це використання таких слів як «багатоповерхівка» в заголовку та в кінці тексту. Замість використання цього слова мало б використовуватись, хоч і російською, словосполучення «багатоповерховий дім». Це було б доречніше та не давало б приводу читачу звертати увагу на недоречність використаного цього слова. Редактор даного матеріалу мав би використати в цьому випадку метод заміни.

Загалом, весь заголовок замітки звучить як заголовок з низькопробного видання, читачам якого все одно на якість вмісту.

Наступним недоречним скороченням, на думку реципієнта може вважатися слово яке було вжито у даному журналістському тексті, і це слово

«правоохоронці». Вірогідно, що редактор цього тексту вважав доречним використати це слово як скорочення, використавши метод скорочення. Влучніше та коректніше для використання було б словосполучення «правоохоронні органи»

Наступне це те, що в заголовку використане недоеечний перехід на особистість людини яка вчинила самогубство. Те чи молода чи не молода особа вчинила самогубство ніякого відношення до коректної подачі інформації- не має. Тут має бути використаний метод вилучення.

Також заголовок тексту містить помилки, тому що слово "молода" не відповідає фактичному віку жінки, який зазначений у статті – 1968 року народження. Тут має бути використаний метод вилучення. Слово «молода» слід вилучити з заголовку.

Не дивлячись на те, що текст містить факти про подію, що трапилася, включаючи місце і дату події, а також інформацію про те, що на місці працюють правоохоронні органи, щоб встановити причини та обставини події стаття не містить подробиць про причини трагедії і не пояснює, чому жінка вирішила накласти на себе руки.

Крім того, у тексті наявна логічна помилка. Факт про іншу подію - падіння неповнолітньої дівчинки з багатопверхового будинку у Святошинському районі - у статті подано незначно і може збивати читача з теми основної події. Тут має бути використаний метод вилучення. Це є логічною помилкою змішування двох подій в одному тексті- девіація, яку слід виправляти вчасно і не збивати читача з пантелику.

Приклад 3

Назва. Антикоруptionники виявили на чому викриои брата Вовка.

Аналіз змісту. У замітці мова йде про Антикоруptionні органи встановили особи двох адвокатів, які були затримані під час отримання хабара у розмірі 100 000 доларів США. Ці адвокати обіцяли допомогти вирішити судову справу, пов'язану зі скандальним головою ОАСК Павлом Вовком. Один із затриманих

адвокатів є братом Павла Вовка. Гроші мали вплинути на рішення у справі, яка розглядалася в Окружному адміністративному суді Києва. Затриманий адвокат, а також ще один фігурант справи наразі перебувають під слідством і їм оголошено про підозру. Наразі тривають обшуки в приміщенні суду та за місцем проживання адвокатів з метою збору додаткових доказів. У зв'язку з таємницею слідства ніяка інша інформація не розголошується.

Аналіз структури. Враховуючи данні зі статті Харитоненко О.І. «Проблеми редагування інформаційних жанрів: типові помилки в текстах заміток», в якій викладено чіткий алгоритм того, як має виглядати коректна структура замітки, а саме: на початку (бажано, в першому реченні), повинен бути викладений основний факт, який потім доповнюється додатковою інформацією та коментарями.¹ Враховуючи сказану інформацію, можна сказати, що у структурі цієї замітки присутній заголовок, потім перше течення, яке представляє основний факт події про корупційні зв'язки та також присутня додаткова інформація з більшою кількістю фактів, коментарі та джерела. Автор цього повідомлення також був зосереджений на одній конкретній темі, а саме на темі хабарництва в розмірі 100 тисяч долларів двох адвокатів.

Орфографія та граматики. Допущена невелика, але присутня граматична помилка. «Вказані кошти мали бути передані для винесення рішення у справі за позовом суб'єкта ...». Редактор мав виправити цю помилку написавши замість «справі за» - «справі за». Дана помилка може збити з пантелику читача та порушити адекватне сприйняття абзацу. В даному уривку редактор мав застосувати метод виправлення.

Оцінка актуальності замітки: Ця замітка є актуальною для українських читачів, оскільки вона стосується питань корупції та порушення

---

¹ Стаття. Харитоненко О.І. Проблеми редагування інформаційних жанрів: типові помилки в текстах заміток / О.І. Харитоненко // Журналістика. Лінгвістика. Дидактика : збірник наукових праць. – Полтава, 2010. – 366 с. – С. 342-345

законнодавства в Україні. Викриття адвокатів, один з яких є братом скандального голови ОАСК, свідчить про те, що корупція проникає в багато сфер життя країни, зокрема в юридичну систему. Крім того, цей випадок показує, що антикорупційні органи продовжують боротися з цим явищем і розкривати подібні злочини.

Достовірність викладення фактів: в тексті помічено порушення достовірності наданої в замітці інформації: «*Повідомляється*, що наразі одного з адвокатів затримано.

Вирішується питання щодо затримання іншого адвоката, а також повідомлення про підозру вказаним особам та обрання їм запобіжних заходів.» у цьому відривку спостерігаємо некоректне посилання на джерело інформації - безвідносно «повідомляється» та «вирішується»

Також необхідно зазначити, що інформація в замітці не є повною, оскільки НАБУ і САП не розкрили всіх деталей і не повідомили про конкретні звинувачення щодо затриманих адвокатів. Крім того, слід враховувати, що до проведення судового процесу, затримані адвокати залишаються ймовірними винними, і необхідно дотримуватися презумпції невинуватості.

Таким чином, можна вважати, що замітка є досить достовірною, але не містить повної інформації, і необхідно враховувати права ймовірних винних до їхнього визнання винними в судовому процесі.

Лаконічність викладу матеріалу: у тексті є деякі порушення стосовно даного критерію. Прикладом цього може служити наступні уривки з замітки: «Антикорупційні органи викрили на отриманні \$100 тисяч хабаря двох адвокатів, які обіцяли вирішити питання в судовому позові через *скандального* голову ОАСК Павла Вовка.», «*Антикорупційники* підтвердили, що 6 квітня детективи НАБУ за процесуального керівництва прокурорів САП Офісу генерального прокурора викрили двох адвокатів на проханні надати та отриманні 100 тис. доларів США *неправомірної вигоди*. За даними ЗМІ, один із них – брат Павла Вовка Юрій Зонтов.».

Також в тексті присутня граматична помилка: «Вказані кошти мали бути передані для винесення рішення у *справіза* позовом суб'єкта ...». Редактор мав виправити цю помилку написавши замість «справіза» - «справі за». Дана помилка може збити з пантелику читача та порушити декватне сприйняття абзацу.

«Вирішується питання щодо затримання іншого адвоката, а також повідомлення про підозру вказаним особам та обрання їм запобіжних заходів». Даний відрізок тексту не є зрозумілим до кінця.

«Дослівно НАБУ: "Детективи НАБУ здійснюють обшуки у приміщенні суду та за місцем проживання адвокатів. *Один із них є близьким родичем голови ОАСК.*» Виділене є зайвою інформацією, яка реципієнту може бути не зрозумілою з розуміння того, навіщо йому інфомация про те чиїм родичем є адвокат. Читач взагалі може не знати ким являється голова ОАСК і тому ця інформація може збити читача з основної думки.

Об'єктивність авторської позиції: надмірної та завищеної модальності тексту не простежується, хоча є деякі вислови в уривках тексту, де варто було б замінити певні невлучні словосполучення на інші. Прикладом може служити заголовок тексту: «*Антикорупційники* пояснили, на чому викрили брата Вовка». А також «...судовому позові через *скандального* голову ОАСК Павла Вовка.» Або уривок з замітки: «*Антикорупційники* підтвердили, що 6 квітня детективи НАБУ за процесуального керівництва прокурорів САП Офісу генерального прокурора викрили двох адвокатів на проханні надати та отриманні 100 тис. доларів США *неправомірної вигоди*. За даними ЗМІ, один із них – брат Павла Вовка Юрій Зонтов.» Виділені слова та словосполучення варто б замінити на наступне: «антикорупційники» на «антикорупційні органи, як це було коректно зазначено одразу після заголовка в першому абзаці замітки. не надававши уривку емоційної забарвленості зі сторони автора замітки.

Допустимі межі суб'єктивізму: Замітка відноситься до інформаційного жанру, тому враховуючи особливість структури замітки, треба зазначити, що в

ній, як і в інших інформаційних жанрах, має бути сконцентрована чітко висвітлення фактів без додавання емоційного забарвлення чи додаткових думок з певної події зі сторони автора. Враховуючи вищесказане та проаналізувавши замітку треба зробити висновок. У тексті не простежується відверті ознаки суб'єктивізму або особистої оцінки зі сторони автора. Однак, можливо, в окремих місцях тексту можна помітити певний відтінок суб'єктивізму у використанні слів "викрили" та "неправомірної вигоди", що може навести на думку про те, що автор тексту виступає на боці антикорупційних органів. Загалом же текст виглядає інформативним та об'єктивним.

Для редакторського аналізу даної замітки за основу було взято алгоритм редагування замітки, який викладений у статті О.І. Харитоненка «Проблеми редагування інформаційних жанрів: типові помилки в текстах заміток». Алгоритм редагування включає в себе:

- оцінка актуальності замітки
- достовірність викладення фактів у замітці
- лаконічність викладу матеріалу
- об'єктивність авторської позиції
- допустимі межі суб'єктивізму
- порушення структури жанру

Виявлені девіації в тексті та методи редагування в даній замітці.

Виходячи з виконаного редакторського аналізу було виявлено наступні помилки.

В замітці помічено порушення достовірності наданої в ній інформації: «*Повідомляється*, що наразі одного з адвокатів затримано.

Вирішується питання щодо затримання іншого адвоката, а також повідомлення про підозру вказаним особам та обрання їм запобіжних заходів.» . У цьому відривку спостерігаємо некоректне посилання на джерело інформації - безвідносно «повідомляється» та «вирішується». Тут має бути застосований метод додавання(доповнення). Слова «повідомляється» та «вирішується» в контексті слід доповнити уточненням ким саме те чи інше «повідомляється»

або ким «вирішується». Тобто додати до вже сказаного «повідомляється» та «вирішується» уточненням ким саме було повідомлена інформація та якими органами вирішується питання щодо затримання адвоката.

Наступна редакційна помилка заключається тому, що викладення матеріалу є недосконало лаконічним. У замітці використовуються такі слова як «антикорупційники», словосполучення «неправомірної вигоди», «скандального». Це показує, хоч і не надмірну, але емоційну забарвленість тексту, якої не має бути в жанрі замітки.

Приклади: «*Антикорупційники* пояснили, на чому викрили брата Вовка». А також «...судовому позові через *скандального* голову ОАСК Павла Вовка.» Або уривок з замітки: «*Антикорупційники* підтвердили, що 6 квітня детективи НАБУ за процесуального керівництва прокурорів САП Офісу генерального прокурора викрили двох адвокатів на проханні надати та отриманні 100 тис. доларів США *неправомірної вигоди*. За даними ЗМІ, один із них – брат Павла Вовка Юрій Зонтов.».

При роботі з даним текстом редактор міг застосувати наступні методи:

-Метод заміни. Використання у замітці слова «антикорупційники» мало б бути замінено на «антикорупційні органи». Так текст мав би більш серйозний вигляд та показав би серйозність теми та тексту.

- Метод вилучення. Слово «скандального» надає емоційне забарвлення в наведеному далі уривку, що є недопустимим для інформаційного жанру: «Антикорупційні органи викрили на отриманні \$100 тисяч хабаря двох адвокатів, які обіцяли вирішити питання в судовому позові через *скандального* голову ОАСК Павла Вовка.». Слово «скандального» є некоректним і його слід було вилучити або просто замінити на короткий опис голови ОАСК Павла Вовка. Наприклад можна було б висвітлити як додатковий факт те, в чому раніше був замішаний Пало Вовк, про його корупційну діяльність. Журналіст припустився помилки надавши невеликого емоційного забарвлення цьому уривку.

Також цей метод має бути застосований в ще одному відривку з даного тексту: «Антикорупційники підтвердили, що 6 квітня детективи НАБУ за процесуального керівництва прокурорів САП Офісу генерального прокурора викрили двох адвокатів на проханні надати та отриманні 100 тис. доларів США *неправомірної вигоди*». Словосполучення «неправомірної вигоди» є не коректним і його слід вилучити з тексту.

Приклад 4

Назва. 10-ти річна дівчинка в Сумах врятувала від поєжі трьох братів та сестер.ФОТО.

Аналіз змісту. Мова у репортажі йде про те,що У Сумах сталася пожежа в будинку, де четверо дітей залишилися самі без батьків. П'ятирічний Давид і десятирічний Микита врятували трьох молодших дітей (1, 4 і 5 років). Микита виніс двох дітей на руках, а Давид вибіг на вулицю один. Прибулі рятувальники загасили пожежу, не давши їй поширитися. Батьків закликали захистити життя своїх дітей та навчити їх правилам пожежної безпеки.

Структурний аналіз.

Як відомо,структура рертажу зключається в :

- Заголовок - короткий та привабливий заголовок, що відображає тему репортажу та привертає увагу читача.

- Лід - перші речення репортажу, які мають на меті зацікавити читача та розкрити головну ідею тексту.

- Основна частина - опис події, яка є темою репортажу. Вона повинна бути структурованою та логічною, починаючи з головних фактів та деталей, які пояснюють подію, та переходячи до реакцій людей на цю подію.

- Цитати - висловлювання осіб, які беруть участь у події, або експертів, які мають відношення до неї.

- Фото- декілька фото з місця подій

- Висновки - короткий висновок автора з приводу події, яку він описує.

- Джерела - список джерел, які використовувалися автором під час написання репортажу.

Важливо, щоб репортаж був цікавим та доступним для читача. Тому, необхідно уникати складних термінів та вживати зрозумілу мову, а також давати живі та конкретні приклади.

Переглянувши репортаж та зробивши висновки, можна сказати що структура дотримана.

Заголовок відображає нижчеописану подію і розкриває в собі тему. Хоча і є орфографічна помилка.

«10-річна дівчинка в Сумах врятувала від пожежі трьох братів і сестер. ФОТО»

Лід також присутній. В ньому є перші речення репортажу, які мають на меті зацікавити читача та розкрити головну ідею тексту.

«У Сумах під час пожежі Нікіта 2012 року народження винесла з охопленого вогнем будинку трьох дітей віком один, чотири та п'ять років.»

В основній частині також є все чого потребує структура репортажу. А саме, вона висвітлює основні факти про пожежу які трапились в той день. Хоча ця частина не є досконалою адже зовсім повної інформації щодо пожежі-не висвітлено. Наприклад не має відповіді на питання читача, чому батьки залишили дітей без нагляду, за яких обставин це було. Чому сусіди не дали своїх коментарів або батьки.

Загалом, текст містить основні факти щодо події, а також містить коментарі та цитату дівчини, яка рятувала свої братів та сестру.

Важливо також відзначити, що текст відповідає не на всі питання перегорнутої піраміди: Хто? Що? Коли? Де? Чому? Навіщо?.

Хто/Що? Діти(Нікіта, Давид та решта дітей)

Коли? Точно не відомо

Де? Місто Суми, Україна.

Чому? Бо батьки були відсутні.

Навіщо/за яких обставин? На це питання також немає відповіді адже причину пожежі не висвітлено в тексті.

Цитати. Цитат у даному репортажі не вистачає, отже ми не можемо скласти конкретне враження та зробити чіткі висновки щодо події висвітленої в тексті. Немає цитат та коментарів всіх учасників події та людей, що мали відношення до неї, а саме, це – батьки та сусіди.

Фото. Фото розміщені у репортажі з місця подій.

Орфографія та граматика.

У заголовку статті не вистачає двокрапки. Замість "10-річна дівчинка у Сумах врятувала від пожежі трьох братів та сестер. ФОТО", має бути "10-річна дівчинка в Сумах врятувала від пожежі трьох братів та сестер: ФОТО".

У реченні "У Сумах під час пожежі Микита 2012 року народження винесла з охопленого вогнем будинку трьох дітей віком один, чотири та п'ять років" пропущена кома після слова "вогнем", має бути "з охопленого вогнем будинку,....".

У реченні "На той час від диму у дівчини вже було запаморочення" потрібна кома після слова "диму".

У реченні : «Першими на допомогу прийшли сусіди – вони почули крик дітей. Нікіта передавала сусідам молодших дітей через забор.» Слово щабор у кінці речення є невірним. Його мали б замінити на українське слово або «паркан» або «огорожа». Використання слова паркан є некоректним, адже не є українським.

В іншому текст граматично та орфографічно правильний.

Оцінка актуальності репортажу.

Немає підстав сумніватись, що для українського читача, дана інформація буде нецікавою. Він розповідає про 10-річну дівчинку із Сум, яка врятувала трьох братів та сестер від пожежі в їхньому будинку. Такі події можуть відбуватися у будь-якому регіоні України, і людям важливо знати, як зберегти своє життя та життя своїх близьких у разі пожежі. Текст також містить заклики

до батьків про дбайливе ставлення до життя своїх дітей та дотримання правил пожежної безпеки, що є актуальним і важливим для українського суспільства.

Текст описує вчинок 10-річної дівчинки Микити, яка врятувала трьох братів та сестер від пожежі у їхньому будинку у місті Суми в Україні. У момент пожежі, яка сталася в одному з приватних будинків у Сумах, перебували четверо малолітніх дітей, позбавлених батьків. Коли один із хлопців, 5-річний Давид, помітив вогонь, він повідомив свою старшу сестру Микиту, яка вирішила спробувати загасити пожежу своїми силами. Проте, зрозумівши, що це неможливо, вона вирішила врятувати молодших братів та сестер.

Микита змогла винести двох малюків на руках, а третього, 10-місячного, вона вивела із двору, прикриваючи його тілом від обвалених обвуглених частин даху. Рятувальники підтвердили, що чотири дитячі життя могли бути втрачені миттєво, якби Микита не взялася за порятунок своїх братів та сестер.

Текст також містить заклик батьків дорожити життям своїх дітей та не допускати їх гри з вогнем. Пожежні обіцяють продовжувати навчати молодших поколінь правилам пожежної безпеки.

Такий вчинок Микити є актуальним та важливим для українського читача, оскільки нагадує про необхідність дотримання заходів безпеки у побуті, а також про те, що героїзм та співчуття є важливими для порятунку життя людей. Крім того, цей текст надихає на добрі вчинки і показує, що вік не є перешкодою для допомоги нужденним у скрутній ситуації.

Оцінка оперативності висвітлення репортажу.

Оцінюючи оперативність висвітлення репортажу, можна зазначити, що новина була опублікована того ж дня, коли сталася пожежа, і досить швидко - о 22:08. Це свідчить про досить оперативну роботу журналістів та відповідну швидкість поширення інформації в інтернеті. Однак, слід враховувати, що це міг бути початковий звіт, і докладніші деталі могли з'явитися пізніше.

Також, у самому тексті не вказано дату та конкретний час пожежі, що не дає змогу в повній мірі оцінити оперативність висвітлення репортажу. Однак з контексту можна зрозуміти, що подія відбулась в день висвітлення

репортажу,але це все одно не доводить в повній мірі те,що подія була висвітлена вчасно,адже пожежа про яку йдеться мова,могла статись і на попередньому тижні, а бути висвітленою лише сьогодні. Отже, до однозначного висновку з приводу даного критерія,без уточнення інформації в репортажі, дійти неможливо, адже стверджувати,що інформація висвітлена оперативно на сто відсотків було б помилкою. Редактору та автору репортажу варто було б уточнити інформацію з приводу точної дати того,коли та о котрій годині почалась та закінчилась пожежа. Лише після цього будуть підстави вважати цей репортаж або оперативним або ні.

Об'єктивність авторської позиції.

У тексті спостерігається пряме порушення об'єктивності авторської позиції. Репортаж містить таку часту помилку,як завищену модальність тексту.

Автор необґрунтовано емоційно засвідчує своє ставлення до описуваних подій і на стильовому, і на змістовому рівнях. Це призводить до порушення адекватності сприймання повідомлення та має такі наслідки: 1) неможливість жанрової ідентифікації твору; 2) непередбачуване самим автором спростування власних доказів чи нівелювання цінності поданої в тексті інформації.[16]

Так,наприклад у наступних уривках ми зможемо прослідкувати ці порушення в тексті.

«10-річна *дівчинка* в Сумах врятувала від пожежі трьох братів і сестер. ФОТО» з першого ж рядку цього репортажу ми помічаємо першу девіацію,яка заключається в невмотивованому в межах жанру замітки використання емоційно забарвленої лексики. Виділене слово «дівчинка» і є показником виявлення автором емоційного навантаження. Хоча як відомо, завдання журналіста в репортажі дещо відрізняється від того,щоб перетворювати матеріал на особисті переживання та висвітлення своєї зворушливості та співпереживання. Має бути баланс між достовірністю та емоційністю. Використання периферійної лексики,засобів образності, іронічності, пафосу чи риторичності повинно бути вмотивованим. Репортаж не повинен перетворюватись на нарис чи фейлетон. Йдеться про включеність на

емоційному рівні, а не демонстрацію своїх політичних поглядів. Потрібно вміти спокійно, чітко, без надриву розповісти про події. Ми не маємо права нав'язувати свою точку зору – це не наша робота, ми – не агітатори, а журналіст[20]

Хоча в тексті і не прослідковується чіткого ставлення журналіста до ситуації, але певне емоційне забарвлення у репортажа є, саме через подібні висловлення зі сторони автора.

Наступним є уривки з матеріалу: «В одному з приватних будинків Сум пожежа застала чотирьох малолітніх дітей, лишених без батьків наодинці. Коли більшість дітей ще спали, 5-річний Давид повідомив найстаршій *сестричці*, що в їхньому помешканні виникла пожежа.»

«Першою реакцією була спроба загасити пожежу самотужки. Зрозумівши, що зусилля марні, *дівчинка* взялася за порятунок молодших дітей – двох (віком 1 та 4 років) вона винесла з дому на руках, Давид вибіг надвір сам.»

«Рятувальники констатують, що чотири дитячих життя: *1 рочок*, чотири, п'ять і десять міг в одну мить забрати вогонь. Вони наголошують: батьки не мали лишати дітей самими ні на секунду.»

«Рятувальники констатують, що чотири дитячих життя: *1 рочок*, чотири, п'ять і десять міг *в одну мить забрати вогонь*. Вони наголошують: батьки не мали лишати дітей самими ні на секунду.»

«Зрозумівши, що зусилля марні, *дівчинка* взялася за порятунок молодших дітей – двох (віком 1 та 4 років) вона винесла з дому на руках, Давид вибіг надвір сам.»

Всі вищевиділені слова вказують на відверту завищену модальність тексту, не властивої інформаційному типу відображення дійсності. Читач, позбавлений можливості точно ідентифікувати жанр твору, не може, відповідно, коректно визначити його мету, що неодмінно позначається на ставленні до отриманої інформації в цілому.

Ясність подачі інформації.

Загалом текст містить досить детальну інформацію про пожежу, але його структура може бути більш організованою. Деякі деталі можуть бути краще пояснені для більшої ясності. Наприклад, не відразу зрозуміло, хто залишився без батьків - це діти, які перебували в будинку під час пожежі, або ж вони були без батьків до цього випадку. Також деякі висловлювання дітей можуть бути більш точно описані. Загалом текст досить інформативний, але його структура може бути більш організованою, щоб краще передати інформацію.

Також, один з моментів може також бути не зрозумілим для читача, а саме, це день та час пожежі. У читача можуть виникнути питання про те, чи дійсно це відбулось «сьогодні».

До того ж вся інформація подана дуже сумбурно та не до кінця зрозуміло, адже коментарів від дітей могло б бути більше. Як зі сторони дітей, так і зі сторони батьків та сусідів які також були свідками пожежі. Або ж їх і було більше, але редактор вирішив їх не вставляти вважаючи наявну кількість достатньою. У будь якому випадку, як для репортажу, подано не достатньо інформації щоб читач зміг відповісти для себе на всі запитання з приводу ситуації.

У тексті також присутня логічна помилка: «В одному з приватних будинків Сум пожежа застала чотирьох *малолітніх дітей*, лишених без батьків наодинці.» Логічна помилка криється у словосполученні «малолітні діти», що само по собі являється тафтологією. невже діти бувають багатолітніми або дорослими? Звичайно що ні.

Допустимі межі суб'єктивізму.

Репортаж відноситься до інформаційного жанру, тому враховуючи особливість структури репортажу, треба зазначити, що в ньому, як і в інших інформаційних жанрах, має бути сконцентрована чітке висвітлення фактів без додавання емоційного забарвлення чи додаткових думок з певної події зі сторони автора. Враховуючи вищесказане та проаналізувавши репортаж треба зробити висновок. У тексті простежується ознаки суб'єктивізму або особистої оцінки зі сторони автора. В окремих місцях тексту можна помітити відтінок

суб'єктивізму у використанні слів «дівчинка», «сестричка», «1 рочок», що може навести на думку про те, що автор тексту виступає на боці дітей, що рятувались від пожежі. Хоч це і не дивно, але в інформаційних жанрах, людський фактор зі сторони автора статті має бути відсутнім

У тексті також застосований редакторський метод скорочення у наступних уривках : «Про це інформує пресслужба Головного управління ДСНС України у Сумській області, пишуть Букви.», «Нікіта, джерело: ГУ ДСНС України»,

Виявлені девіації в тексті та методи їх виправлення та застосовані методи редагування.

Першою девіацією яку помітити не важко є завищена модальність тексту та емоційна забарвленість певних слів та словосполучень в уривках тексту.

У наступних уривках можна буде спостерігати такі зменшувально пестливі слова як «дівчинка», «дітки», «1 рочок».

«10-річна *дівчинка* в Сумах врятувала від пожежі трьох братів і сестер. ФОТО»

«Коли більшість дітей ще спали, 5-річний Давид повідомив найстаршій *сестричці*, що в їхньому помешканні виникла пожежа.»

«Зрозумівши, що зусилля марні, *дівчинка* взялася за порятунок молодших дітей – двох (віком 1 та 4 років) вона винесла з дому на руках, Давид вибіг надвір сам.»

«Рятувальники констатують, що чотири дитячих життя: *1 рочок*, чотири, п'ять і десять *міг в одну мить забрати вогонь*»

У виділених уривках та словах спостерігається емоційна забарвленість, яка надає тексту більш художнього та емоційного характеру аніж інформаційного. Слово «дівчинка» мало б бути замінене на «дівчина» або «Нікіта», «сестричка» на «сестра». В цьому випадку має бути застосований метод виправлення.

А також висловлення «міг в одну мить забрати вогонь» є досить художнім як для репортажу. Адже так як це не цитата та не коментар учасника події, це є порушенням жанру. Цей вираз має бути замінений на «могли загинути через пожежу». Тому методом редагування тут виступає метод заміни.

Також, читаючи наступні уривки, може скластися враження, що текст відповідає більше публіцистичному стилю:

«Першою реакцією була спроба загасити пожежу самотужки. Зрозумівши, *що зусилля марні, дівчинка взялася за порятунок молодших дітей* – двох (віком 1 та 4 років) вона винесла з дому на руках, Давид вибіг надвір сам.»

«Рятувальники констатують, що чотири дитячих життя: *1 рочок, чотири, п'ять і десять міг в одну мить забрати вогонь. Вони наголошують: батьки не мали лишати дітей самими ні на секунду.*»

Замість «батьки не мали лишати дітей самими ні на секунду, можна було б замінити на «батьки не мали залишати дітей без нагляду, адже це небезпечно»

«У Сумах під час пожежі Нікіта 2012 року народження *винесла з охопленого вогнем будинку трьох дітей віком один, чотири та п'ять років.*» Треба було б замінити словосполучення «охопленого вогнем будинку» на «винесла з будинку, в якому почалась пожежа з невідомих причин». Тут був би застосований метод заміни.

«Першими на допомогу прийшли сусіди – вони почули крик дітей. Нікіта передавала сусідам молодших дітей через *забор.*» У цьому випадку слово «забор» не має використовуватись, адже його немає в українській мові. Є слово «паркан», «огорожа», але не «забор». Слово має бути замінене на «огорожа» або «паркан». Буде застосовано метод заміни.

«В одному з приватних будинків Сум пожежа застала чотирьох *малолітніх дітей*, лишених без батьків наодинці.» Логічна помилка криється у словосполученні «малолітні діти», що само по собі являється тафтологією. невже діти бувають багатолітніми або дорослими? Звичайно що ні. Отже виправлене речення мало б звучати так «В одному з приватних будинків Сум пожежа застала чотирьох *дітей* лишених без батьків наодинці.» Редактором тут мав би бути застосований метод вилучення.

2.3. Застосування методів редагування в публіцистичних текстах.

Приклад 5

Назва. «Український народ».

Аналіз змісту.

У цьому тексті авторка розповідає про свою приналежність до української нації і наголошує, що це не просто національність, а щось глибше і важливіше. З самого народження вона вбирала в себе красу почуттів і найкращі людські якості через мову, материнське тепло, природу, пісні та казки.

Незважаючи на боротьбу за свободу і гніт чужих ідеологій, Україна зберегла свої традиції, звичаї і сильну волю. Українці відомі своєю життєрадісністю, добротою та щедрістю, мають багату народну спадщину та пристрасті. Дружелюбність, чуйність, гостинність, щирість і щедрість душі - це ті риси українців, які вражають багатьох туристів і гостей країни.

Автор вважає, що український характер найкраще виражається через народні танці під національні мелодії, які є невід'ємною частиною будь-якого святкування. Вони привертають увагу всіх присутніх і дозволяють кожному відчувати себе частиною загального святкового настрою.

Автор підкреслює, що все вищесказане розкриває лише одну сторону характеру громадян України. Однак саме в цьому полягає головна відмінність у порівнянні з іншими народами. Тому до загального патріотичного ставлення до Батьківщини автор додає невимовну гордість за свою націю.

Аналіз структури.

Як відомо, структура есе складається з наступних пунктів: вступ;теза, аргументи ;теза, аргументи;теза, аргументи; висновок.

Отже:

Вступ. Вступом виступає перший короткий абзац, в якому йде мови про приналежність автора до українського народу.

Теза, аргумент. Автор згадує про те, що як тільки народжується українець або українка, вона вбирає в себе красу почуттів і людських рис через мову,

материнський теплоту, природу, пісні та казки. Зазначається що саме з цим людиною і вбирає в себе дух народу.

Теза, аргумент. У другій тезі йде мова про те, що незважаючи на те, що майже весь свій вік Україна потерпала бої за свободу та гніт іноземних ідеологій, вона зберегла свої звичаї, традиції та вольовий дух. Як аргумент виступає опис про характерні риси нашого народу, наприклад веселість, доброта, щедрість, гостинність, фольклорне надбання.

Теза, аргумент. Автор зазначає, що доброзичливість, оперативність, гостинність, щирість та широта душі – це якості, властиві майже всім жителям України. Зсилається автор на думки багатьох туристів і гостей про цю країну.

Висновок. У висновку автор зазначає, що характер наших громадян розкривається лише з одного боку, але це головна відмінність від інших народів. Виражена невимовна гордість за свій народ.

Орфографія та граматики. У есе не допущено подібних помилок.

Маємо запропонувати певні зміни для даного тексту.

Можна замінити деякі загальні та узагальнені слова більш конкретними та точними, щоб зробити текст більш живим та образним. Наприклад, замінити слово "національність" на "етнічна приналежність", замінити слова "типові риси зовнішності" на "характерні риси зовнішності" тощо. Тут був би застосований метод заміни.

Скоротити деякі фрази або речення, якщо ви можете висловити ту саму інформацію більш лаконічно. Наприклад, замість "Доброзичливість, чуйність, гостинність, щирість і широта душі - якості, які притаманні майже всім українцям" можна написати "Доброзичливість, чуйність, гостинність, щирість і широта душі притаманні всім українцям". Метод скорочення.

Додайте більше конкретних прикладів, фактів чи ілюстрацій на підтримку цього твердження. Наприклад, згадайте відомих українських художників,

письменників, спортсменів чи науковців, які прославили Україну своїми досягненнями. Тут має бути застосований метод додавання.

Видалення неважливих або зайвих деталей, які не є суттєвими для тексту. Наприклад, якщо одна і та ж інформація повторюється в кількох реченнях, можна залишити лише одне з них. Метод видалення.

Вставляйте цитати або вислови відомих людей, щоб підкреслити важливість українців або підтримати твердження в тексті. Тут мав би застосуватись метод вставки.

Приклад 6

Назва. Несподівані ліки від хвороби Паркінсона знайшли японські вчені.

Аналіз змісту. Японські вчені відкрили хімічну речовину під назвою сезамінол, яка має потенційний захисний ефект проти хвороби Паркінсона. Цю речовину видобувають з оболонки кунжутного насіння, яке є побічним продуктом виробництва кунжутної олії. У лабораторних дослідженнях було виявлено, що сезамінол може захищати нейрони від пошкодження, сприяючи балансу між антиоксидантами та активними формами кисню. Експерименти на мишах з хворобою Паркінсона, які отримували дієту з сезаміном, показали підвищення рівня дофаміну (хімічного передавача в нервовій системі) і значне поліпшення рухової функції. Було висловлено припущення, що хвороба Паркінсона може бути пов'язана з окислювальним стресом і, на думку деяких медичних експертів, може також виникати як наслідок коронавірусної хвороби COVID-19.

Структурний аналіз.

Вступ: «Учені виявили, що хімічна речовина під назвою сезамінол має захисну дію проти хвороби Паркінсона.»

Основна частина:

Вчені з Японії виявили, що хімічна речовина сезамінол має захисну дію проти хвороби Паркінсона.

Сезамінол видобувається з оболонки кунжутного насіння, яке є побічним продуктом виробництва кунжутної олії.

Хвороба Паркінсона викликана окислювальним стресом, який призводить до пошкодження нейронів у мозку, що відповідають за рух.

Сезамінол захищає нейрони, сприяючи транслокації білка Nrf2 та зменшуючи вироблення шкідливих активних форм кисню в клітинах.

Рухові розлади при хворобі Паркінсона спричинені недостатнім виробленням дофаміну пошкодженими нейронами.

Експерименти на мишах показали, що дієта з сезаміном підвищує рівень дофаміну і покращує рухову функцію.

Висновок:можливий зв'язок між COVID-19 і хворобою Паркінсона згадується у думках лікарів.

Баланс думок. За принципами журналістських стандартів,у новині повинно бути присутнім як мінімум переказування слів з боку сторін причетних до ситуації,без спотворення первинного змісту.У цьому ж новинному повідомленні,прочитавши його уважно,можна помітити той факт,що відсутній цей аспект.У тексті не висвітлюється думка ні одного вченого або просто сторони,яка є причетною до відкриття.тобто до данної ситуації,а це є порушенням стандарту балансу думок зі сторони редактора який би мав усунути цей недолік.

В даному аспекті для виправлення помилки,редактором мав бути застосований редакторський метод додавання. Додавання інформації з коментарів різних вчених з цієї теми,які тут мали б бути.

Оперативність: нажаль,критерій оперативності у даному новинному повідомленні не є дотриманим,адже у читача винакають в першу чергу сумніви,бо сайт Ракурс не дає посилання на джерела отримання інформації звідки були отримані дані з приводу висвітленого новинного повідомлення і людина в свою чергу просто не може прослідкувати своєчасність отриманої інформації; о котрій годині та де вперше була опублікована новина.У науковій та досить важливій для суспільства новині,про несподівано віднайдені ліки від

всім відомого хронічного неврологічного захворювання - Паркінсона, був порушений один з найголовніших міжнародних стандартів того, яким критеріям має відповідати новина та на що редактору слід звертати увагу під час редагування, тобто один із найголовніших принципів журналіста в принципі. Загалом дана новина викликає більше питань ніж відповідей.

В цьому випадку, редактор мав би використати редакторський метод редагування – додавання.

Надійність: згідно даного критерія, ця новина не відповідає цьому показнику, адже інформація у новині про несподівані ліки від хвороби Паркінсона знайшли японські учені, подається не досить коректно, в першу чергу через відсутність будь-яких джерел чи автора, не чітко та з можливим спотворенням фактичної інформації, факти можуть не відповідати дійсності. До того ж у новині прослідковуються помилки у написанні.

Точність: згідно даного критерія, у точності ми також можемо мати сумніви, адже вже з вищезазначеного тексту про оперативність впливає те, що автори та журналістська команда порталу Ракурс не потурбувалась, а знехтувала наступним не менш важливим критерієм-точністю. По-перше, у новині розповідається про винахід японських вчених, імен яких немає у новині. По-друге, у новині абсолютно відсутні джерела взятої інформації, тому читач може мати сумніви щодо достовірності, а це свідчить про халатність журналіста до досить важливої новини, можливо це й можна було б записати на банальну одиничну неуважність автора, але суть журналістської професії і полягає в тому, щоб бути в першу чергу уважним до таких важливих деталей.

Відокремлення фактів від коментарів. Знову ж таки відокремлення фактів від коментарів у цьому новинному повідомленні також не прослідковується, адже вже вищезазначені порушення критеріїв міжнародних стандартів редагування новини нам показали, що ми не можемо бути впевнені у відповідності критерію відокремлення фактів від коментарів у новині. Хоч у новині про «несподівані ліки» від хвороби паркінсона ми не бачимо власних оцінок або коментарів щодо новини, з боку журналістів, що є грубим

порушенням,але ми також не можемо бути впевнені чи це є так,а також через відсутність джерел у новині,що є одним з вагоміших порушень журналістського принципу написання новини.

Повнота. Подаючи будь-яку інформацію про подію, журналістська команда будь-якого інтрнет порталу,газети чи телеканалу повинна давати глядачу відповідь на чотири основних питання (незалежно від форми подачі новини):що сталося?де це сталося? коли сталося?як, за яких обставин це сталося?

У свою ж чергу команда інтернет порталу Ракурс відповіла лише на три основних питання,а саме:що сталося,де та за яких обставин.Але на питання КОЛИ,відповіді у цьому новинному повідомлені так і не було.

Тож треба було б додати такі критерії як «дотримання структури» та «граматичні та орфографічні помилки»

Дотримання структури. Суть цього аспекту полягає в тому,щоб висвітлити інформацію реципієнту в найзрозумілішому виді,який вимагає того конкретний жанр,в даному випадку,публіцистичний жанр,новина. Концепція структури полягає у висвітлені тексту який відповідає п'яти основним правилам новинного повідомлення,а саме:

- Хто?
- Що?
- Де?
- Коли?
- Яким чином?/за яких обставин?

Додаток №6 містить певні відповіді,але не на всі вищезазначені запитання перегорнутої піраміди.

Грамаічні та орфографічні помилки.

Грамаічних та орфографічних помилок виявлено не було,хоча певні девіації є в інших аспектах.

Приклад 6 містить репортаж над яким було виконано редакторський аналіз. Інформативну базу для редагування було взято з посібників та інтернет джерел. Проаналізувавши джерела з редагування репортажів був зроблений висновок та обраний певний алгоритм редагування репортажів.

Беручі до уваги загальні положення щодо інформаційних жанрів, до яких і відноситься репортаж, можна зробити наступні висновки щодо редагування цього інформаційного жанру, а саме, алгоритм:

- Оцінка актуальності репортажу
- Оцінка оперативності висвітлення репортажу
- об'єктивність авторської позиції
- ясність подачі інформації
- орфографія та граматики
- структурний аналіз
- допустимі межі суб'єктивізму.

Беручи до уваги курс «Новинна грамотність», яка має просвітницьку мету і спрямований на поширення медіаграмотності серед населення в умовах воєнного конфлікту, нищепроаналізовані публіцистичні тексти, до яких відноситься і новина, будуть проаналізовані за принципами які викладено в даному онлайн-курсі.

У курсі подано міжнародні стандарти того, яким критеріям має відповідати новина та на що редактору слід звертати увагу під час редагування.

Шість основних стандартів новин:[21]

1. Баланс думок: зібрані думки всіх учасників конфлікту або всіх важливих гравців, коли мова йде про подію чи проблему.
2. Оперативність: подання інформації в наступному номері телевізійних чи радіоновин, номерах газети / журналу, якнайшвидше в Інтернет- ЗМІ.
3. Надійність: мова йде про те, звідки, з яких джерел надходила інформація та чи компетентні ці джерела.

4. Точність: відповідність кожного даного факту реальності; буквальне цитування / переклад думок.

5. Відокремлення фактів від коментарів: жодні оцінки та висновки журналіста (ведучого чи репортера) не є прийнятними в новинах, кожна суб'єктивна думка повинна бути чітко позначена.

6. Повнота: наявність ключових даних про подію, тобто з новин повинно бути зрозуміло, що, коли, де, як і чому це сталося, хто причетний[21].

Отже, беручи до уваги вищезазначені критерії при редагування новини, був зроблений вищезазначений редакторський аналіз.

Виявлені девіації та методи редагування.

Вже в заголовку «Несподівані ліки від хвороби Паркінсона знайшли японські учені» прослідковується нерозуміння читачем написаного. Задається питання, як ліки можуть бути «несподіваними», незрозуміло чому був підібраний саме такий заголовок. Адже ці ліки не взяли нізвідкіля, а їх винайшли вчені провівши певні маніпуляції, досліди, враховували всі чинники та ризики та інше. А автор тексту, в свою чергу дає наступну назву. Це є логічною помилкою з боку як автора, так і редактора. В даному випадку маємо застосувати метод вилучення видаливши слово «несподівані» яке є нелогічним. В цьому випадку заголовок звучав би більш лаконічно, без додавання цього зайвого слова. «Ліки від хвороби Паркінсона знайшли японські учені».

Також було помічено застосування редактором методу скорочення у наступних уривках: «...або гинуть, частково через ситуацію, яка називається окислювальним стресом — нейрони мозку зазнають надзвичайного тиску через дисбаланс між антиоксидантами та активними формами кисню (АФК).» В цьому цривку скорочення АФК означає активну форму кисню.

«...сприяючи транслокації Nrf2 — білка, що бере участь у реакції на окислювальний стрес, і зменшуючи вироблення внутрішньоклітинних АФК.»

Тут також було застосовано метод скорочення у двох випадках. Nrf2 — білок, що бере участь у реакції на окислювальний стрес та АФК про який мова йшла вище.

Другою девіацією в тексті виступає уривок: «У експериментах *in vitro* на основі клітин дослідники виявили, що сезамінол захищав від пошкодження нейронів, сприяючи транслокації Nrf2 — білка, що бере участь у реакції на окислювальний стрес, і зменшуючи вироблення внутрішньоклітинних АФК.»

Словосполучення «*in vitro*» не дає змогу зрозуміти реципієнту сенс використання та посил для чого це було використано, адже редактор та автор не взяв у лапки це словосполучення у разі назви експериментів. Взагалі не пояснюється що це означає та як це перекладається, та навіть було використано.

В даному випадку слід застосувати метод додавання(лапки) або вилучення в залежності від цілі та посилу автора у цій новині.

«Цю речовину отримують зі шкарлупи кунжутного насіння — побічного продукту отримання *кунжутової олії*, котра *широко* використовується в харчовій промисловості. *Про це повідомляє прес-служба Університету Осаки (Японія).*»

У висвітленому уривку спостерігається некоректне використання словосполучення «кунжутної олії».Лінгвістична помилка. Правильним буде виправити слово «кунжутної» на «кунжутної». В даному випадку маємо використати метод виправлення.

«Хвороба Паркінсона виникає, коли певні нейрони головного мозку, задіяні в русі, руйнуються або гинуть, частково *через ситуацію, яка називається окислювальним стресом* — нейрони мозку зазнають надзвичайного тиску через дисбаланс між антиоксидантами та активними формами кисню (АФК).»

В даному уривку спостерігаємо логічну помилку яка виділена в тексті. Нелогічним є фраза з уривку «...*через ситуацію, яка називається*

окислювальним стресом...». Слово «ситуація» є невлучним та недоречним, адже як «ситуація» може бути «окислювальним процесом»? Більш доречним буде використання слова «процес». В цьому випадку уривок буде звучати наступним чином «...через процес, якийт *називається окислювальним стресом*». В даному випадку має бути застосований метод заміни.

Загалом текст побудовано досить сумбурно та незрозуміло, а також не логічно. Також є певні абзаци, зрозумілість та влучність використання саме у тій послідовності не зрозуміла. Прикладом може служити наступний виділений уривок:

«У експериментах *in vitro* на основі клітин дослідники виявили, що сезамінол захищав від пошкодження нейронів, сприяючи транслокації Nrf2 — білка, що бере участь у реакції на окислювальний стрес, і зменшуючи вироблення внутрішньоклітинних АФК.

Порушення руху через хворобу Паркінсона є результатом того, що пошкоджені нейрони виробляють менше допаміну, ніж це природним чином необхідно.

Експерименти з мишами з хворобою Паркінсона, яких протягом 36 днів годували раціоном, що містить сезамінол, показали підвищення рівня дофаміну. Паралельно з цим, тести показували значне покращення моторних функцій.»

Бачимо, що абзац по середині не сумісний з тим що вище та нижче. Від початку новини, мова йде про сам винахід-ліки від хвороби Паркінсона. І тут незрозумілим чином, з'являється абзац, який вибивається з контексту та який є незрозумілим. Він розказує про причини порушення руху через хворобу, хоча не було поступового переходу, щоб читач зміг зрозуміти послідовність та сенс висвітлення інформації у абзаци. Маємо застосувати метод вилучення\скорочення з тексту даного абзацу.

Загалом у тексті висвітлено дуже багато незрозумілих для пересічного громадянина термінів які повністю не пояснюються. У тексті є передумови

наукового тексту,але він не є повністю науковим,адже він є новиною,яка має бути написаною зрозумілою для людей мовою.

Висновки до Р.2

Отже, у висновку варто сказати, що дослідивши та провівши аналіз журналістських текстів інформаційного та публіцистичного жанру, було визначено та застосовано провідні методи редагування в журналістиці.

Було відмічено, що інформаційні жанри відрізняються своєю об'єктивністю, орієнтованістю на передачу фактів та доречною інформативністю.

На відміну від публіцистичного жанру, який відрізняється своїм суб'єктивізмом та враженнями та оцінками автора, що є притаманним цьому жанру, інформаційний жанр, виходячи з аналізу текстів, виступає в ролі надійного викладача фактів з приводу певної ситуації.

Основні застосовані методи редагування при аналізі публіцистичних та інформаційних жанрів: заміна, скорочення, додавання, видалення, вставлення.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТОДІВ РЕДАГУВАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ

3.1. Новітні підходи до методик редагування жур.текстів

Новітні підходи до редагування журналістських текстів включають в себе використання передових технологій, даних та методик, що сприяють покращенню якості та ефективності редагування.

Штучний інтелект (ШІ) може революціонізувати різні аспекти журналістики, зокрема редагування журналістських текстів. Мовні моделі на основі штучного інтелекту можуть допомогти виявити граматичні помилки, орфографічні помилки та стилістичні невідповідності в журналістських текстах. Ці моделі тренуються на величезних масивах даних і можуть надати точні пропозиції щодо покращення структури речень, вибору слів і загальної зручності читання. Штучний інтелект може допомогти перевірити факти, зроблені в журналістських текстах. Порівнюючи інформацію з надійними джерелами та базами даних, алгоритми штучного інтелекту можуть швидко виявляти неточності чи розбіжності, допомагаючи журналістам підтримувати точність і достовірність своєї роботи. Інтелект може автоматично генерувати стислі резюме довгих статей, дозволяючи редакторам швидко переглядати та оцінювати вміст. Це може заощадити час і допомогти у визначенні будь-яких областей, які потребують додаткової уваги або перегляду.

Для забезпечення оригінальності журналістських текстів можна використовувати інструменти виявлення плагіату на базі ШІ. Порівнюючи вміст із великою базою даних опублікованих робіт, алгоритми ШІ можуть позначати будь-які випадки потенційного плагіату, допомагаючи редакторам підтримувати цілісність своїх публікацій.

Журналістські організації часто мають певний стиль і тон, яких вони дотримуються. Алгоритми штучного інтелекту можна навчити розпізнавати ці рекомендації та узгоджувати з ними, забезпечуючи узгодженість між статтями та підтримуючи голос бренду.

Інтелект може аналізувати дані про залучення читачів, такі як рейтинг кліків, час, витрачений на статті, і взаємодію в соціальних мережах, щоб зрозуміти, які аспекти журналістських текстів резонують з аудиторією. Ця інформація може допомогти редакторам вдосконалити процес редагування та зосередитися на темах або стилях написання, які, швидше за все, зацікавлять читачів.

Інструменти автоматизованого редагування та вичитки використовують штучний інтелект і методи обробки природної мови, щоб допомогти в процесі редагування та вичитки. Ці інструменти спрямовані на виявлення та виправлення помилок, підвищення чіткості та стилю, а також покращення загальної якості написання.

Інструменти автоматичного редагування можуть швидко виявляти та виправляти граматичні помилки, пунктуаційні та орфографічні помилки в письмових текстах. Вони можуть виявити типові помилки, такі як узгодження підмета та дієслова, неправильні часи дієслова, неправильні модифікатори тощо. Ці інструменти часто пропонують пропозиції щодо покращення стилю письма, покращення структури речення та оптимізації вибору слів. Вони можуть визначити незграбні або незрозумілі фрази, слова, що повторюються, і запропонувати альтернативні способи більш ефективного вираження ідей.

Інструменти автоматичного редагування можуть допомогти підтримувати узгодженість тону, стилю та термінології в документі. Вони можуть виявити невідповідності у вживанні великих літер, переносах, аббревіатурах і запропонувати виправлення для узгодження з конкретними посібниками зі стилю або попередньо визначеними уподобаннями. Ці інструменти можуть аналізувати читабельність тексту, пропонуючи зрозуміти складність речень, довжину абзацу та загальні показники читабельності. Вони можуть надавати пропозиції щодо спрощення складних речень або розбивання довгих абзаців для покращення розуміння та взаємодії.

Автоматизовані інструменти редагування можуть значно пришвидшити процес редагування та вчитки. Вони пропонують зворотній зв'язок у режимі реального часу, дозволяючи авторам негайно вносити виправлення та вдосконалення, не покладаючись виключно на ручну перевірку чи зовнішню допомогу при редагуванні.

Редагування відіграє вирішальну роль у формуванні голосу та стилю автора. У той час як початковий проект твору відображає ідеї та думки автора, процес редагування допомагає вдосконалити та покращити вираження цих ідей, забезпечуючи послідовність, ясність та ефективність.

За допомогою редагування ідеї автора можна уточнити та впорядкувати. Редактори перевіряють вміст на послідовність, визначають області, які можуть бути незрозумілими чи неоднозначними, і пропонують зміни для покращення логічного перебігу ідей. Удосконалюючи структуру й організацію твору, редактор допомагає автору ефективніше передати свої думки, таким чином формуючи їхній голос.

Редактори тісно співпрацюють з авторами, щоб удосконалити мову та вираження, які використовуються в їхніх творах. Вони можуть запропонувати альтернативні варіанти слів, перефразувати речення для більшого ефекту чи ясності та переконатися, що задумане автором повідомлення передається точно. Цей процес співпраці допомагає сформуванню унікального голосу і стилю автора, а також гарантує, що текст привабливий і доступний для цільової аудиторії.

Редактори відіграють життєво важливу роль у підтримці узгодженості та узгодженості всього написаного. Вони гарантують, що голос автора залишається послідовним у різних розділах, розділах або статтях. Вони також перевіряють узгодженість тону, лексики та стилю, гарантуючи, що унікальний голос автора зберігається протягом усього твору.

Редактори допомагають авторам удосконалити свій стиль письма, надаючи відгуки та пропозиції. Вони можуть запропонувати уявлення про структуру

речень, використання літературних засобів, ритм і загальний тон. Завдяки своєму досвіду редактори можуть допомогти авторам виробити сильніший і виразніший стиль написання, залишаючись при цьому вірним голосу автора.

Редактори виявляють і усувають відволікаючі фактори та невідповідності, які можуть відволікати від задуманого голосу та стилю автора. Це включає усунення повторюваних фраз, зайвої інформації або дотичних відступів. Упорядковуючи текст, редактори гарантують, що голос автора залишається зосередженим і вражаючим.

Хоча редактори відіграють значну роль у формуванні голосу автора, дуже важливо підтримувати автентичність і цілісність унікального стилю автора. Кваліфіковані редактори співпрацюють з авторами, поважаючи їхню індивідуальність і наміри, і допомагаючи їм відшліфувати їхні твори, зберігаючи їх унікальний голос.

3.2.Пропозиції до поліпшення редагування жур.текстів.

Покращені механізми перевірки орфографії та пунктуації мають вирішальне значення для забезпечення точного та безпомилкового письмового спілкування.

Розробка системи на основі правил, які використовують попередньо визначені граматичні та лінгвістичні правила для виявлення та виправлення орфографічних і пунктуаційних помилок. Ці правила можуть включати правила граматики, аналіз частоти слів і контекстні перевірки.

Навчати статистичні мовні моделі, такі як моделі n-грам або приховані моделі Маркова, на великих текстових корпусах, щоб вивчати шаблони правильного написання та пунктуації. Потім ці моделі можна використовувати для ідентифікації та пропозиції виправлень помилок на основі ймовірностей різних послідовностей слів.

Використовувати методи машинного навчання, такі як навчання під наглядом або глибоке навчання, щоб навчати моделі на анотованих наборах даних орфографії та пунктуації. Ці моделі можуть навчатися на прикладах правильного та неправильного використання, щоб автоматично виявляти та виправляти помилки в нових текстах.

Розробити засоби перевірки орфографії, які враховують контекст тексту, як-от сусідні слова чи передбачуване значення, щоб надавати точніші пропозиції для виправлення орфографії. Це може допомогти розрізняти омофони або ідентифікувати неправильно написані слова, дійсні в іншому контексті.

Постійно збирайте відгуки користувачів про ефективність механізмів перевірки орфографії та пунктуації та використовуйте їх для вдосконалення алгоритмів. Відгуки користувачів можуть допомогти виявити типові помилки, виявити помилкові спрацьовування та запропонувати вдосконалення для кращої точності.

Поєднуючи ці підходи, можна створити більш надійні та точні механізми перевірки орфографії та пунктуації, які можуть допомогти покращити якість письмового вмісту.

Розробка алгоритмів для автоматичного розпізнавання нечітких виразів і фраз є складним завданням у обробці природної мови. Невизначеність — це складне мовне явище, яке включає нечітку або двозначну мову. Ось кілька підходів, які можна розглянути для розробки алгоритмів розпізнавання нечітких виразів і фраз:

- Лексичний і синтаксичний аналіз: застосовуйте методи лексичного і синтаксичного аналізу, щоб ідентифікувати слова або фрази, які зазвичай асоціюються з невизначеністю. Наприклад, слова на кшталт «дещо», «мало», «зазвичай» або фрази на кшталт «певною мірою» можуть вказувати на рівень нечіткості. Виявлення таких лексичних і синтаксичних моделей може стати відправною точкою для розпізнавання нечітких виразів.

- Семантичний аналіз: Використовуйте методи семантичного аналізу, щоб зрозуміти значення та контекст слів і фраз. Нечіткі вирази часто не є точними або мають кілька тлумачень. Аналізуючи семантичні зв'язки між словами та фразами, алгоритми можуть ідентифікувати випадки, коли значення не є чітко визначеним або не має конкретності.

- Методи машинного навчання: тренуйте моделі машинного навчання, наприклад контрольовані класифікатори або моделі послідовності, як-от рекурентні нейронні мережі (RNN) або трансформатори, використовуючи анотовані набори даних нечітких виразів. Ці набори даних можуть створювати лінгвісти або експерти в галузі, які позначають і позначають випадки нечіткості в тексті. Моделі можуть вивчати закономірності та ознаки, які характеризують нечітку мову, і узагальнювати, щоб ідентифікувати подібні випадки в нових текстах.

- Контекстуальний аналіз: розглянемо ширший контекст, у якому виникають розпливчасті вирази. Невизначеність часто залежить від контексту, щоб передати значення. Алгоритми можуть аналізувати навколишній текст або дискурс, щоб ідентифікувати підказки, які допомагають усунути неоднозначність нечітких виразів. Контекстуальний аналіз може передбачати розгляд попередніх або наступних речень, загальної теми або намірів мовця.

- Аналіз на основі корпусу: створіть базу даних або корпус текстів, які містять приклади нечітких виразів і фраз. Цей корпус може служити навчальними даними та ресурсом для навчання алгоритмів. Крім того, аналіз шаблонів і частоти розпливчастої мови в корпусі може допомогти визначити загальні структури та характеристики, пов'язані з невизначеністю.

Створення бази даних із зразками та рекомендаціями для редакторів може значно допомогти покращити якість написаного вмісту. Така база даних може надати редакторам цінні ресурси та вказівки для вирішення типових проблем і вдосконалення різних аспектів написання. Для створення бази необхідно:

Проаналізувати широкий спектр письмових текстів і визначте типові помилки, проблеми та сфери, які часто потребують вдосконалення. Це можуть бути орфографічні та пунктуаційні помилки, проблеми з граматикою, проблеми з ясністю, вибір слів, структура речення, стиль і тон.

Класифікувати виявлені помилки та виклики у значущі групи або теми. Наприклад, ви можете мати такі категорії, як правопис, граMATика, структура речень, ясність, стиль тощо. Така організація допоможе редакторам легко орієнтуватися в базі даних і знаходити відповідні зразки та рекомендації.

Зібрати різноманітний набір реальних прикладів, які ілюструють кожну помилку чи виклик. Ці приклади мають охоплювати різні контексти, жанри та стилі написання. Включіть як неправильні, так і виправлені версії тексту, щоб продемонструвати бажані покращення.

Для кожного прикладу надати чіткі пояснення помилки чи виклику та причини, чому це проблематично. Запропонуйте рекомендації щодо вирішення проблеми та покращення тексту. Ці рекомендації мають включати конкретні вказівки, найкращі практики та пропозиції щодо альтернативного вибору фраз або слів.

Якщо можливо, надайте додаткову контекстну інформацію про приклади. Це може включати цільову аудиторію, мету тексту та будь-які конкретні міркування, про які редактори повинні знати, вирішуючи проблему.

Якщо база даних обслуговує редакторів, які працюють з кількома мовами або в різних доменах, переконайтеся, що було включено зразки та рекомендації, специфічні для цих мов і доменів. Це зробить базу даних більш повною та корисною для ширшого кола потреб редагування.

Постійно оновлювати базу даних новими прикладами та рекомендаціями на основі відгуків редакторів і авторів. Заохочувати користувачів робити внески, пропонувати вдосконалення та ділитися власним досвідом, щоб сприяти спільному ресурсу, що розвивається.

Створити зручний інтерфейс для бази даних, який дозволяє редакторам легко шукати та переміщатися між зразками та рекомендаціями. Включити функції пошуку, фільтри та параметри перехресних посилань для підвищення зручності використання та доступності.

Створивши повну та зручну базу даних із відповідними зразками та рекомендаціями, редактори отримають доступ до цінних ресурсів, які допоможуть їм у вирішенні типових проблем із написанням і покращенні загальної якості написаного вмісту.

Висновки до Р.3

Отже, штучний інтелект може бути цінним інструментом для редагування журналістських текстів, люди-редактори відіграють вирішальну роль у забезпеченні якості, контексту та етичних міркувань вмісту. ШІ слід розглядати як додатковий інструмент, який допомагає редакторам у їхній роботі, а не як повну заміну людського судження та досвіду.

Хоча інструменти автоматизованого редагування є цінними для виявлення та усунення поширених помилок і покращення якості написання, вони не є безпомилковими. Вони не завжди можуть вловити нюанси помилок або повністю зрозуміти контекст і зміст тексту. Тому дуже важливо використовувати ці інструменти як допоміжні засоби та доповнювати їх досвідом редагування людьми, щоб забезпечити найвищу якість остаточного відредагованого документа.

Редагування – це спільний процес, який допомагає авторам вдосконалювати та формувати свій голос і стиль. За допомогою зворотного зв'язку, редагування та уваги до деталей редактори працюють над тим, щоб покращити авторське вираження, гарантуючи, що кінцевий твір є справжнім відображенням ідей автора, і водночас є доступним і захоплює цільову аудиторію.

Також потрібно пам'ятати що розпізнавання нечітких виразів і фраз є складним завданням через суб'єктивний і контекстно-залежний характер нечіткості. Таким чином, розробка алгоритмів у цій галузі вимагає поєднання лінгвістичних ідей, методів машинного навчання та постійного вдосконалення за допомогою ітераційного зворотного зв'язку та оцінювання.

ВИСНОВКИ

Отже, у дипломній роботі на тему «Методологічні основи редагування журналістського тексту» були виконані наступні поставлені завдання:

- Визначено та описано теоретично-методологічні аспекти, підходи до поняття «редагування».
- Описано техніки та методи редагування журналістських текстів
- Проаналізовано особливості застосування методів та технік редагування журналістської текстів
- Визначено особливості методів редагування жур. текстів
- Окреслено тенденції використання новітніх методів редагування журналістських текстів

У першому розділі дипломної роботи систематизовано теоретико-методологічні підходи до визначення терміна "редагування". З'ясовано, що поняття "редагування" може мати різні теоретичні підходи залежно від контексту та специфіки певної галузі. Розглянуто кілька основних підходів до визначення поняття "редагування". Визначено принципи, які редактор повинен враховувати для підвищення якості та ефективності тексту, зокрема точність, ясність, лаконічність і логічність.

У другій частині визначено провідні редакторські методи в журналістиці та застосовано їх до аналізу журналістських текстів інформаційних та публіцистичних жанрів. З'ясовано, що інформаційні жанри характеризуються об'єктивністю, фактографічністю та інформативністю, тоді як публіцистичні - суб'єктивністю, враженнями та оцінками автора. Основними методами редагування є заміна, скорочення, додавання, вилучення та вставлення.

У розділі 3 підкреслюється, що штучний інтелект (ШІ) є цінним інструментом для редагування журналістських текстів, але він не може повністю замінити людський досвід. Автоматизовані інструменти редагування корисні, але не безпомилкові, тому їх слід використовувати як допоміжні інструменти поряд з

редакторами. Редагування - це спільний процес, який допомагає авторам відточувати свій голос і стиль. Важливо пам'ятати, що розпізнавання нечітких виразів є складним завданням, яке вимагає поєднання лінгвістичних ідей, методів навчання та постійного вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лекція 1. Поняття методології, її рівні та форми
2. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 240 с
1. Бондаренко Т. О. Літературне редагування; Методичні матеріали для студентів зі спеціальності “Журналістика”. – Харків, 2003. – 32 с.
2. Гавенко С. Ф. Стандарти у видавничо-поліграфічній галузі: навч. посіб. / С. Ф. Гавенко, О. В. Мельников. – Львів, 2006. – 134 с.
3. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина ХХ ст.): [навчальний посібник]. – Львів: Світ, 2003. – 612 с.
4. Куляс П. П. Редагування газетних та журнальних матеріалів: Курс лекцій / П. П. Куляс. – К.: Ун-т «Україна», 2002. – 84
5. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування: [навчальний посібник] / М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 2004. – 224 с.
6. Ярема С. М. Технічне редагування: [навчальний посібник]. – К.: Ун-т «Україна», 2003. – 284 с
7. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики / В. Е. Шевченко; За заг. ред. В. В.Різуна. – К., 2003. – 344 с
8. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури : навч. посіб. / Л. В. Завгородня. – Черкаси : Брама – Україна, 2010. – 164 с.
9. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: підручник / Вікторія Шевченко. – К., 2010. – 516 с.
10. Різун В. В. Літературне редагування: [підручник] / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 236 с.
11. Різун В. В. Літературне редагування: [підручник] / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 236 с.
12. Ярема С. М. Технічне редагування: навч. посіб. / С. М. Ярема. – К., 2003. – 284 с.

13. Партико З. В. П187 Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. Львів: ВФ Афіша, 2017. – 416с.
14. Стаття. Харитоненко О.І. Проблеми редагування інформаційних жанрів: типові помилки в текстах заміток / О.І. Харитоненко // Журналістика. Лінгвістика. Дидактика : збірник наукових праць. – Полтава, 2010. – 366 с. – С. 342-345
15. Серажим К.С. Літературне редагування: навч. -метод. посіб. – К., 2012.
16. Теремко В. І. Основні засади видавничого бізнесу: навч. посіб. / В. І. Теремко. – К., 2010. – 136 с.
17. Ярема С. М. Технічне редагування: навч. посіб. / С. М. Ярема. – К., 2003. – 284 с.
18. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики / В. Е. Шевченко; За заг. ред. В. В.Різуна. – К., 2003. – 344 с
19. Ярема С. М. Технічне редагування : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., що навчаються за спец. "Вид. справа та редагування". Київ : Університет " Україна", 2003. 284 с.
20. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів : практ. заняття : навч. посіб. з курсів "Практ. стилїстика укр. мови", "Стилїстика тексту", "Редагування в засобах мас. інформації". Львів : ПАІС, 2003. 544 с.
21. Жук О. Актуальні проблеми редагування телевізійних текстів. *Лінгвостилїстичні студії*. 2017. С. 61–70.
URL: <https://doi.org/10.29038/2413-0923-2017-6-61-70> (дата звернення: 22.05.2023).
22. Полковенко Т. В. Особливості редагування науково-популярних текстів для публікації в мережі Інтернет. *Інтегровані комунікації*. 2016. Вип. 1. С. 66–70.

23. Зелінська Н. В. Зберігаючи красу наукового пошуку (алгоритм оцінювання та редагування наукових текстів, за Р. Г. Іванченком). *Обрії друкарства*. 2020. № 1(8). С. 82–91. URL: [https://doi.org/10.20535/2522-1078.2020.1\(8\).190090](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2020.1(8).190090) (дата звернення: 22.05.2023).

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

24. Журналістські тексти: характеристика, структура, типи, приклади
<https://osvita.ua/vnz/reports/journalism/22573/>

25. Загальні підходи до текстологічного аналізу та структура публіцистичного тексту. Реферат

<https://uk.warbletoncouncil.org/textos-periodisticos-5812#menu-22>

26. Онлайн курс «детектор-медіа»

<https://ms.detector.media/maister-klas/post/6049/2012-10-03-pravyla-reportazhu-valeriya-kalnysha/>

27. Особливості редагування текстів для газет, журналів, рекламних та інформаційних видань

<http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1227>

28. Онлайн курс « детектор медіа»

<https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>

29. Закон України. Про забезпечення функціонування української мови як державної

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

30. Інформаційні жанри - хроніка, замітка, розширена інформація, звіт, репортаж, інтерв'ю - є змістовно-формальну спільність.

<http://library.oneu.edu.ua/uk/%D1%86%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F/>

31. Інформаційні жанри - хроніка, замітка, розширена інформація, звіт, репортаж, інтерв'ю - є змістовно-формальну спільність.

<http://um.co.ua/8/8-12/8-127530.html>

32. Помилки при редагуванні тексту та їх види. Реферат

<https://osvita.ua/vnz/reports/journalism/24668/>

ДОДАТКИ

Додаток А

(<https://mon.gov.ua/ua/news/psihoeemocijna-pidtrimka-turbota-pro-sebe-pid-chas-vijni>)

«Психоемоційна підтримка під час війни»

Турбота про себе – це обов’язок 24 години на добу 7 днів на тиждень, а особливо в умовах воєнного стану. Якщо ми не подбаємо про себе, то не зможемо допомогти комусь іншому. Тільки якщо ми будемо якісно дбати про себе, свій емоційний і психологічний стан, ми зможемо з мінімальними втратами для нашого життя і нервової системи впоратися з наслідками жахливих подій навколо.

У межах Всеукраїнської програми ментального здоров’я за ініціативою Олени Зеленської МОН спільно із ГО «Підтримай дитину» та проєктом «Подбай про себе», ГО «Асоціація дієвих психологів України» психологи нагадують про базові речі на кожен день, які дозволять підтримувати психоемоційний стан.

Дихайте

Дихання – це один із фізіологічних процесів, інтенсивність та глибину якого ми можемо контролювати. Глибоке дихання – це ефективний спосіб зменшення почуття тривоги та стресу. Стежте за диханням та періодично запитуйте себе «А як я дихаю?».

Покладіть одну або обидві руки на живіт.

Повільно вдихніть через ніс. Ваша рука і живіт повинні піднятися, оскільки повітря наповнює легені.

Повільно видихайте через рот. Ваша рука і живіт повинні опуститися під час видиху.

Робіть це протягом 1-2 хвилин. Подивіться, як ваша рука підіймається і опускається під час дихання.

Приймайте та нормалізуйте емоції

Іноді ми намагаємося приховувати або уникати неприємні емоції. Але насправді корисніше розпізнавати ці емоції та проживати їх. Якщо ви відчуваєтеся пригніченими, тривожними, сумними або розлюченими — дайте собі знати, що це нормально. Скажіть: «Все, що я відчуваю, – нормально. Це навколо мене події не нормальні, війна – це не нормально. А все, що відбувається зі мною і з моїм тілом, це все нормально»

Знижуйте кількість негативних думок

Учені порахували, що кількість думок в голові людини сягає близько 6 тис. в день. До того ж більшість з них є негативними, особливо у нинішній ситуації. Щоб зменшити кількість саме негативних думок, варто виконувати такі вправи:

Вправа «Пошук предметів чорного кольору»

Подивіться навколо та знайдіть усі предмети чорного кольору.

Заплющіть очі. Ви запам'ятаєте все чорне, а якщо попросити назвати, що є у вашому оточенні, наприклад, блакитного кольору – навряд чи згадаєте.

Ми концентруємося на чорному (негативному) особливо у важких обставинах. Проте, щоб вистояти, – маємо бачити й те, задля чого йдемо до Перемоги.

Привчайте мозок помічати не лише негатив.

Протилежність негативному мисленню – **ПОЗИТИВНЕ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ**, навіть під час війни.

Три ключові ідеї позитивного світосприйняття:

«Так буде не завжди».

Це про віру. Війна також закінчиться, перемога буде. Проте тут важливо не встановлювати дати, адже ніхто не знає, коли саме.

«Не все так погано». Це про надію. Так, є безліч жахливих подій. Проте є й ті, за які можна триматися, щоб іти далі.

«Я люблю себе». А отже, не кажу собі: «Все погано – і я сам поганий, тому що не зробив...». Натомість ліпше говорити собі: «Так, мені болить. І іншим болить. Але я роблю все, що можу у цій ситуації».

Нагадаємо, психологи запрошують на закриті онлайн-групи у межах проєкту «Я сильна, вільна, незалежна».

Додаток Б

(<https://lenta.ua/moloda-kiyanka-vistribnula-z-vikna-bagatopoverhivki-89841/>)

«Молода киянка вистрибнула з вікна багатоповерхівки»

Жінка загинула у результаті падіння з 22 поверху будинку у ЖК "Паркові озера" у Києві 10 березня.

Про це повідомив заступник директора департаменту МВС комунікацій із засобами масової інформації Ярослав Тракало в коментарі "Українській правді".

"Так, зареєстрований такий випадок. Жінка, стрибнула, на смерть. 1968 року народження. Жінка з Херсонської області, з Нової Каховки. За попередньою інформацією, у столиці гостювала", - сказав Тракало.

Він додав, що наразі на місці працюють правоохоронці. Вони встановлюють обставини, за яких це сталося. За попередніми даними, передсмертної записки на місці події не виявили.

Нагадаємо, що увечері 9 березня в Святошинському районі загинула неповнолітня дівчинка, яка випала з балкону багатоповерхівки.

Фото: Київ. Оперативний.

Додаток В

(<https://www.pravda.com.ua/news/2021/04/6/7289189/>)

«Антикорупційники пояснили, на чому викрили брата Вовка»

Антикорупційні органи викрили на отриманні \$100 тисяч хабаря двох адвокатів, які обіцяли вирішити питання в судовому позові через скандального голову ОАСК Павла Вовка.

Джерело: НАБУ, САП

Деталі: Антикорупційники підтвердили, що 6 квітня детективи НАБУ за процесуального керівництва прокурорів САП Офісу генерального прокурора викрили двох адвокатів на проханні надати та отриманні 100 тис. доларів США неправомірної вигоди. За даними ЗМІ, один із них – брат Павла Вовка Юрій Зонтов.

Вказані кошти мали бути передані для винесення рішення у справі за позовом суб'єкта господарювання, яка слухається в Окружному адміністративному суді Києва.

Повідомляється, що наразі одного з адвокатів затримано.

Вирішується питання щодо затримання іншого адвоката, а також повідомлення про підозру вказаним особам та обрання їм запобіжних заходів.

Дослівно НАБУ: "Детективи НАБУ здійснюють обшуки у приміщенні суду та за місцем проживання адвокатів. Один із них є близьким родичем голови ОАСК.

Наразі це вся інформація, яку ми можемо розголосити з огляду на таємницю слідства".

Додаток Г

(https://enovosty.com/uk/news-ukr/news_incidents-ukr/full/0804-10-richna-divchinka-v-sumax-vryatuvala-vid-pozhezhi-trokh-brativ-i-sester-foto)

«10-річна дівчинка в Сумах врятувала від пожежі трьох братів і сестер. ФОТО»

У Сумах під час пожежі Нікіта 2012 року народження винесла з охопленого вогнем будинку трьох дітей віком один, чотири та п'ять років.

Про це інформує пресслужба Головного управління ДСНС України у Сумській області, пишуть Букви.

В одному з приватних будинків Сум пожежа застала чотирьох малолітніх дітей, лишених без батьків наодинці. Коли більшість дітей ще спали, 5-річний Давид повідомив найстаршій сестричці, що в їхньому помешканні виникла пожежа.

“Я спала з найменшою сестричкою. Тут підбігає Давид і каже: “Ніко, горить”, — згадує дівчинка.

Нікіта, джерело: ГУ ДСНС України

Першою реакцією була спроба загасити пожежу самотужки. Зрозумівши, що зусилля марні, дівчинка взялася за порятунок молодших дітей – двох (віком 1 та 4 років) вона винесла з дому на руках, Давид вибіг надвір сам. На той час від диму в дівчини вже було запаморочення, але вона знайшла сили врятувати молодших братів і сестер.

“Давид був уже надворі. Я намочила собі рукав і так трималася [прикривши носа – прим.ред.], однією рукою виносила Богданочку, а потім Сашеньку”, – розповіла Нікіта.

Рятувальники констатують, що чотири дитячих життя: 1 рочок, чотири, п'ять і десять міг в одну мить забрати вогонь. Вони наголошують: батьки не мали лишати дітей самими ні на секунду.

Першими на допомогу прийшли сусіди – вони почули крик дітей. Нікіта передавала сусідам молодших дітей через забор. Коли найменшу – однорічну – Ніка виводила з двору, на неї почали падати обвуглені частини даху. 10-річна сестра прикрила дитину своїм тілом і вибігла з двору.

Через 5 хвилин на місце прибули співробітники ДСНС. Хоч пожежа вже вирувала у кімнатах, палали меблі та побутова техніка, вони зуміли ліквідувати її та не дати перекинутися на решту помешкання.

Джерело: ДСНС

Джерело: ДСНС

“Шановні батьки! Будь ласка, дорожіть життям своїх дітей і не дозволяйте їм гратись з вогнем!”, – закликали в ГУ ДСНС України та пообіцяли своєю чергою разом з освітянами продовжувати навчати молодші покоління правилам пожежної безпеки.

(<https://glazastik.com/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d0%b9-%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4-%d1%82%d0%b2%d1%96%d1%80-%d0%b5%d1%81%d0%b5/>)

«Український народ»

Я — українка. Належність до українського народу — це не просто моя національність. Це не тільки типові риси зовнішності, а дещо глибше та важливіше.

Від самого народження разом з мовою, теплом материнських рук, лісами й полями, запахами трав і сосен, піснями та казками ми вбираємо в себе всю красу почуттів і найкращих людських рис. А разом з нею — і сам дух народу, до якого належимо.

Попри нескінченні бої за свободу, постійний гніт чужоземних ідеологій, Україна зберегла свої звичаї, традиції, свій вольовий дух. «Втім, як і всі інші», — подумає дехто. Так, але зі своїми особливостями. Досі тут живуть веселі, добрі та щедрі люди з величезним фольклорним надбанням та пристрастями. Це сміливий та волелюбний народ з багатою історією та розвиненою культурою.

Привітність, чуйність, гостинність, щирість та широта душі — ті риси, які властиві практично всім мешканцям України. Так вважають численні туристи та інші гості нашої країни.

На мою думку, найкраще український характер демонструють народні танці під національні мелодії. Причому, вони не є застарілим та неактуальним явищем — без них не обходиться жодне сучасне свято будь-якого масштабу. Вони не залишать без уваги жодного з присутніх, кожного змусять відчути «своїм» на святковому заході та будь-кого «увіллють» у річку загальних веселощів.

Зрозуміло, все, про що йшлося вище, розкриває характер наших громадян лише з одного боку. Але це становить основну відмінність у порівнянні з іншими націями. Тому до загального патріотичного відношення до своєї Батьківщини в мене додається невимовна гордість за свій народ.

Додаток Е

(<https://racurs.ua/ua/n151246-nespodivani-liky-vid-hvoroby-parkinsona-znayshly-yaponski-ucheni.html>)

«Несподівані ліки від хвороби Паркінсона знайшли японські учені»

Учені виявили, що хімічна речовина під назвою сезамінол має захисну дію проти хвороби Паркінсона.

Цю речовину отримують зі шкарлупи кунжутного насіння — побічного продукту отримання кунжутової олії, котра широко використовується в харчовій промисловості. Про це повідомляє прес-служба Університету Осаки (Японія).

Це буквально підтвердження давньої приказки: «сміття для однієї людини — це скарб для іншої», — наголошують дослідники.

Хвороба Паркінсона виникає, коли певні нейрони головного мозку, задіяні в русі, руйнуються або гинуть, частково через ситуацію, яка називається окислювальним стресом — нейрони мозку зазнають надзвичайного тиску через дисбаланс між антиоксидантами та активними формами кисню (АФК).

У експериментах *in vitro* на основі клітин дослідники виявили, що сезамінол захищав від пошкодження нейронів, сприяючи транслокації Nrf2 — білка, що бере участь у реакції на окислювальний стрес, і зменшуючи вироблення внутрішньоклітинних АФК.

Порушення руху через хворобу Паркінсона є результатом того, що пошкоджені нейрони виробляють менше допаміну, ніж це природним чином необхідно.

Експерименти з мишами з хворобою Паркінсона, яких протягом 36 днів годували раціоном, що містить сезамінол, показали підвищення рівня допаміну. Паралельно з цим, тести показували значне покращення моторних функцій.

Нагадаємо, на думку медиків, коронавірусна хвороба COVID-19 може стати причиною хвороби Паркінсона.